

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hazırlayan

Dr. Şerafeddin Kalay

Tashih

Bahri Çetin

Kapak

Veysel Özdemir

İç Düzen

altınolukgrafik / Şaban Muslu

Sipariş ve Bilgi İçin

Mehmet Bera Kalay

0555 278 04 00

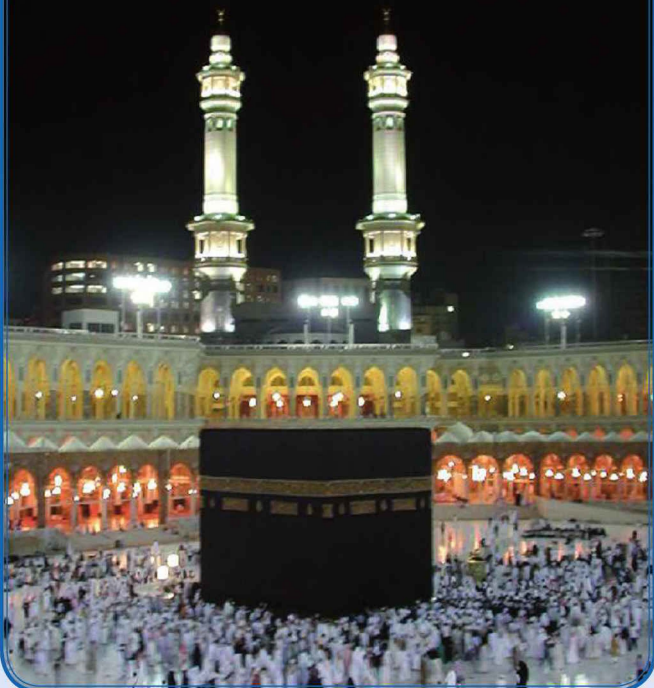
berakalay@msn.com

Umre Rehberi

Dr. Şerafeddin Kalay

**“Haccl ve Umreyi
Allah için tamamlayın.”**

(Bakara sresi, 196)

Mukaddime

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَوَّرَ قُلُوبَنَا بِالْإِيمَانِ وَ هَدَانَا
لِلْإِسْلَامِ.

و الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ أَرْسَلَهُ اللَّهُ رَحْمَةً
لِلْعَالَمِينَ وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَ مَنْ
اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

Beytullâh'a ulaşmak, çevresinde pervane olmak, onun gölgesinde alnımızı secdeye koymak, yaşlı gözlerle onu temâşâ ederek, ellerimizi semâya kaldırıp Rabbimize duâ etmek, coşkulu gönüllerde akan sele karışmak, ilk İslâm nûrunun doğduğu diyârda dolaşmak, Rasûlullah^(sav) Efendimizin ayak bastığı yerlerde gezmek, İslâmın ilk mücadelelerinin yaşandığı meydanlarda bulunmak, nice acı-tatlı, ama neticede hepsi birbirinden güzel ibret levhalarıyla dolu hâtırâları yerli yerinde hissetmek, azmimizi kuvvetlendirmek, gö-

nüllerimizin sâfiyetini arttırmak şüphesiz mü'min gönüller olarak arzusuyla dolup taşıdığımız duygularımızın ön saflarında yer alır.

Günümüzün imkânları, bu arzuyu gerçekleştirmek hususunda eskiye göre çok daha müsâit bir zemin hazırlamış, Diyâr-ı Mukaddes'e yol bulan gönüller, -son yıllara göre- daha şevkli ve şuurlu bir manzara arz ederek akmaya başlamışlardır.

Ülkeleri farklı, dilleri farklı, renkleri farklı, örf ve âdetleri, giyimleri, şekilleri farklı, ilmî seviyeleri farklı, imkânları farklı, ancak kibleleri ve ümmeti oldukları peygamberleri bir olan mü'min gönüller, her yıl Hacc mevsiminde buluşarak kaynaştıkları gibi, Umre münasebetleriyle de buluşma ve kaynaşmanın, omuz omuza birlikte ibâdet etmenin lezzetini tadıyorlar. Bilhassa Ramazan-ı Şerîf'in son günleri, hem Mekke-i Mükەرreme'de, hem de Medine-i Münevvere'de hacc günlerini hiç de aratmayan bir coşku ve bütünlüğün en güzel numûneleri yaşanıyor.

Rabbimiz'den, bütün mü'minlerin her geçen gün artan bir basîret ve şuur, her geçen gün artan bir ilim ve irfanla tek vücud haline gelmelerini, kaynaşmalarını niyaz ediyoruz.

Elinizdeki bu küçük kitap Umre ibâdetinde sizlere yol gösterici olacaktır. Az ve öz olması düşünülmüş olarak kaleme alınmıştır.

Rehber kitapta, ibadetin akış seyrinin takip edilmesinin daha uygun olduğu kanaatindeyiz. Derinliğine okuma ve öğrenme imkânının olmadığı, tekrar edâ imkânının nadir elde edilebildiği, bilgili ve tecrübeli canlı bir rehberin de kolay bulunamadığı bir ibadette, rehber kitabın gerçekten rehberlik yapması yerinde olsa gerektir. Bunun için elinizdeki kitapçık ibadetin akış seyri dikkate alınarak kaleme alınmıştır.

Bilgiler az ve öz hale getirilmiştir. Öğrendiklerinizle, yaşadıklarınızı ve hissettiklerinizi bir araya getirirseniz bilginize bilgi, duygularınıza duygu katılacağına, ufkunuzun genişleyeceğine inanıyoruz.

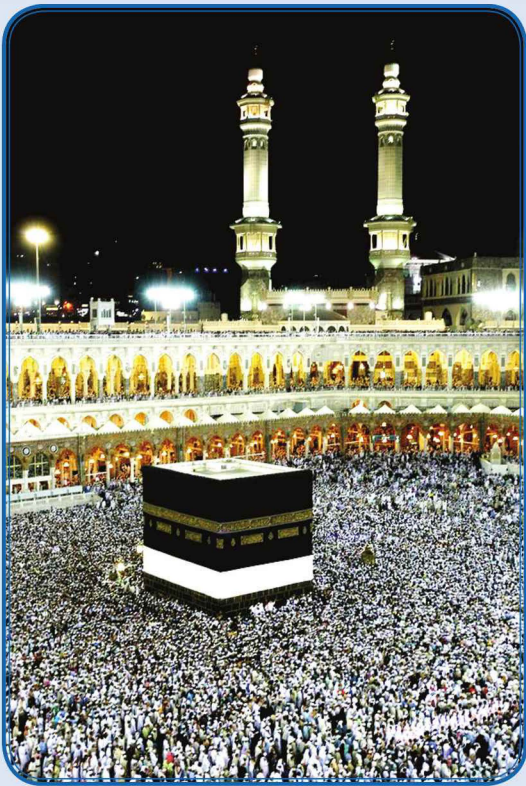
Ancak bu kitapçık -teferruata dalınca- birçok hüküm hakkında detaylı bilgi gerektiren bir sahada, üstelik nice mü'minlerin, hatta hoca efendilerin bile ömründe nadir olarak îfa edebildiği, değişik şart ve hadiselerin bir çoğuyla daha önceden karşılaşmadığı bu ibadet dalında elbette yeterli ve doyurucu değildir.

Onun için daha geniş malumat veren kitaplara, ilmine îtimat ettiğiniz ve bu sahada tecrübeleri olan hoca efendilere müracaatta şüphesiz fayda vardır.

Cenâb-ı Allah'tan fayda veren ilim ve sâlih amel, mebrûr umre, feyz ve bereket niyâz ederiz.

Habîbi, Kâinatın Efendisi, İki Cihan Güneşi, Ümmeti olmakla şeref duyduğumuz Allah Rasûlü'ne sonsuz salât ü selâm eyleriz.

Dr. M. Şerafeddin Kalay
Mekke-i Mükەرreme

Birinci Bölüm

Ön Bilgiler

Umre ile ilgili bilgiler sunmaya geçmeden önce Beytullah'ı ziyareti vurgulayan naslardan bir demet paylaşmayı arzu ediyoruz:

﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ. فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا^ط وَ لِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا^ط وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

“Şüphesiz insanların Allah’a ibadet etmeleri için yeryüzünde kurulan ilk mabet, Mekte’deki mübarek, bütün âlemlere hidayet ve nur kaynağı olan Kabe’dir. Orada apaçık nice alametler, Makam-ı İbrahim vardır. Oraya giren emniyet içinde olur. Gücü yeten, imkân ve yol bulan insanlar üzerinde, Beytullah’ı hacetmeleri, Allah’a bir kulluk borcudur.

Kim bunu inkâr eder, bu hakkı, bu farzı tanımazsa Allah’ın ne ona, ne ameline, ne de kâinatta bulunan herhangi bir şeye ihtiyacı vardır. O bütün âlemlerden müstağnidir.” (Âl-i İmran 96-97)

﴿قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ. وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ﴾

“Ey Rasulüm! Yüzünü semaya doğru çevirip durarak bir arayış, bekleyiş içinde olduğunı görüyoruz. Seni gönlüne hoş gelecek, arzu edegeldiğin kibleye döndürüyoruz. Yüzünü artık Mescid-i Haram’a çevir, Beytullah’ı kible edin!

Siz nerede olursanız olun yüzlerinizi ona çevirin. Şüphesiz ehl-i kitab onun Rablerinden gelen bir hak olduğunu çok iyi bilirler. Allah, elbette ki onların yapmakta olduklarından habersiz değildir.” (El-Bakara 144)

﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ...﴾

“Allah için, Haccı da Umreyi de hakkıyla eda edip tamamlayın...” (El- Bakara 196)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ الْأَعْمَالِ خَيْرٌ؟

قال: «الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ.»

قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: «الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.»

قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: «حَجٌّ مَبْرُورٌ.»

Ebu Hureyre^(ra) rivayet ediyor:

“Rasulullah^(sav) Efendimiz’e; “Amellerin hangisi hayırlıdır” diye soruldu.

“Allah’a ve Rasûlü’ne samimi iman” buyurdular. “Sonra nedir?” denildi:

“Allah yolunda cihaddır,” buyurdular.

“Daha sonra nedir?” denilince de;

“Erkan ve adabına uygun, ma’siyet karışmayan, riyadan uzak, ihlasla eda edilen makbul Hacdır,” buyurdu. (Buhârî)

Hacerü'l-Esved hakkında bir hadis:

«وَاللّٰهُ لَيَبْعَثَنَّ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَهُ عَيْنَانِ يُبْصِرُ بِهِمَا
وَلِسَانٌ يَنْطِقُ بِهِ يَشْهَدُ عَلَى مَنْ اسْتَلَمَهُ بِحَقِّ.»

“Vallahi! Allah, kıyamet günü gören iki gözü, konuştuğu dili olduğu halde onu diriltecek, kendisini hakkıyla istilam edip tavaf edenlere şahitlik yapacaktır.” (Tirmizî)

Kısa Ön Bilgiler

İHRAM : الإحرام

İhram: Bir şahsın, diğer zamanlarda helâl olan bazı fiil ve davranışların belli bir müddet için yasak oluşunu kabullenme çerçevesine girişidir.

Her ibadetin bir başlangıcı vardır. Şüphesiz bu başlangıç, niyet ve niyeti takip eden bir amel iledir. Burada da ihram, niyet ve telbiye ile başlar. Böylece manevî bir atmosfere girilir.

Hürmet kelimesi ihram ile aynı köktendir. Böyle bir atmosfere giriş, insanı bir nevî hürmet duyguları içinde ibadete sevk içindir. Her ibadetin yasakları, kendi yapısına uygundur.

- Hacca, umreye veya hacc-ı kıranda olduğu gibi her ikisine birden niyet edip, peşinden telbiye getirmekle ihrama girilmiş ve ihram yasakları başlamış olur.

Bu yasaklardan bir tanesi de erkeklerin gerek dişiyle, gerekse örgü veya dokuma yoluyla vücutlarına göre şekillendirilmiş elbise giymeleridir.

İşte bu yasağa uymak için, erkeklerin büründükleri “**rida**” ve “**izar**” denilen iki parçadan meydana gelen örtü, “ihram” diye meşhur olagelmış, halk

arasında “ihrama girmek” deyince de, bu örtülere bürünmek anlaşılmıştır.

Zikredildiği gibi “ihrama giriş” niyet ve telbiye ile olur. Niyet eden ve telbiye getiren her erkek veya kadın, bu andan itibaren ihrama girmiştir, ihrama girişiyle de ihram yasakları başlamıştır. Kadın ile erkeğin ihram yasakları arasında az da olsa fark vardır.

İhram yasakları ve işlenmesi durumunda cezaları hakkında gerekli bilginin, bu ölçüde bir kitapta bütünüyle aktarılması mümkün değildir. Ancak biz, bu yasaklardan sıkça karşılaşılanlara ve birinci derecede dikkat edilmesi gerekenlere birkaç satırla da olsa dikkat çekeceğiz:

İhram Yasakları

1- Erkekler için vücuda göre dikişle, örerek veya dokuyarak şekillendirilmiş elbise giymek.

2- Yine erkekler için başlarını örtmek, eldiven, çorap ve topukları kapalı ayakkabı giymek. (Topuğu kavrayacak şekilde kullanımı olan sandaletlerde de bu mana vardır.).

3- Kadınlar için yüzlerinin tenlerine değecek şekilde bir şeyle örtülmesi.

- Her ikisi için de;

4- Vücudun herhangi bir yerini traş etmek, vücuttan tüy koparmak, tırnak kesmek.

5- Güzel koku sürmek. (ihramlı iken güzel kokulu sabun ve deterjanların, kolonyalı mendillerin kullanılması sıkça görülen hatalardandır.)

6- Şehevi söz ve davranışlarda bulunmak, cinsi ilişkiye girmek.

7- Başkaları ile tartışmak, kavga etmek, onların gönlünü kırmak.

8- Mekke harem hudutları içinde insan emeği olmadan büyüyen otları ve ağaçları koparmak...

İhramlı Bir Kimsenin;

Duş alması, duş sırasında kokusuz sabun kullanması,

Yüzük, kol saati, kemer, boyun çantası takması,

Kirlendiğinde kokulu madde kullanmadan ihramını yıkaması,

Giymiş olduğu ihramı, kirlenme, yırtılma ve benzeri durumlarda başka bir ihramla değiştirmesi,

Pişikler ve ayak yarıkları için kokusuz krem kullanması,

Başını kapatmadan battaniye, pike örtünmesi,
Şemsiye kullanması... caizdir.

Giydiği terlikte dikişin bulunması da ihrama zarar vermeyecektir.

Bu konuyla ilgili bazı bilgiler, ayrıca umrenin nasıl eda edileceği anlatılırken ibadetin akışı içinde verilecektir.

Ehl-i Âfâk - Mikatlar-Ehl-i Hill ve Harem

Kabe-i Muazzama, Fârân Dağları diye adlandırılan dağ silsilesinin ortasında, “Bekke” vadisindedir. Ümmü-l Cibâl diye bilinen Ebu Kubeys dağının önlerindedir. Yer yüzünde insanlar için kurulan ilk mabeddir.

Harem, belli yasakların ve hürmet duygusunun bulunduğu alandır. Bu alanda yabânî hayvanların avlanması, insan emeği olmadan kendiliğinden büyüyen otların ve ağaçların koparılmaması, sahibi bilinmeyen kayıp malların alınmaması gerekir.

İnsan burada hata işleme konusunda daha dikkatli, daha ihtiyatlı olmalıdır. Harem’in kendine ait bir hukuku vardır ve kıyamete kadar da bu hukuk korunmalıdır.

Mekke şehri ve haremi, Beytullah'ı bir hâle gibi kuşatır. Harem sınırının ana hatları, İbrâhîm^(as) ve Rasûlullah^(sav) Efendimiz tarafından tayin edilmiştir.

Bu gün, anayol güzergahlarında Mekke harem hudutlarını gösteren işaretler vardır. Meselâ; Medine yolu üzerinde **“Ten'im”** denilen mevkîde, eski Cidde yolu üzerinde **Hudeybiye**'de, yeni Cidde yolunda kontrol noktalarını geçince, güneyde Yemen, Cizan, Leys yolu üzerinde dikili taş ve levhalar vardır. Bu noktaların her birinde polis kontrolü de yer alır. Müslüman olmayanlar bu sınır noktalarından içeri sokulmazlar.

Arafat da, Mekke harem hudutları dışındadır. Hudut sınırıtaşları yaya yolu güzergâhındadır.

Taif'e giden Seyl Yolu otobanı üzerinde Hayyül-Mücâhidin denilen yerde vardır. Bu sınır **Ci'râne**'de var olan sınırın hizasıdır.

Peygamber Efendimiz^(sav) **Huneyn Gazvesi** ve **Taif Seferi** dönüşü Huneyn ganimetlerini **Ci'râne**'de dağıtmış, peşinden de ihrama girerek umre yapmıştır. Bu gün orada bulunan mescid, bu tarihî olayın hatırasına yapılmış bir mesciddir ve Mescid-i Ci'râne olarak anılır.

Bu hudutlar, Mekke'yi kuşatan birinci hâlenin sınırlarıdır. Bu sınırların içinde oturanlara **“Ehl-i Mek-**

ke” veya **“Ehl-i Harem”** denir. Bölge, genel anlamda Harem Bölgesi’dir.

Harem Bölgesini kuşatan ikinci bir çerçeve vardır. Bu çerçevenin ana noktalarını gösteren 5 nokta, Rasûlullah^(sav) Efendimiz tarafından tayin edilmiştir. Bu noktalara **Mevâkıt** “Mîkat Yerleri” denir.

Mikat Yerleri

1. Zü’lhuleyfe (ذُو الْحُلَيْفَةِ)

Medîne-i Münevvere yakınlarındadır. Âbâr-ı Ali veya Ebyâr-ı Ali diye de anılır. Mekke-i Mükerrreme’ye en uzak mikat budur. Mekke’den yaklaşık 450 km uzaklıktadır.

2. Cuhfe (الْجُحْفَةُ)

Harem-i Şerif’e göre kuzeyde, Kızıl Deniz sahillerinde, “Rabiğ” yakınlarındadır. Rabiğ’de ihrama giren bir kimse, Cuhfe’den biraz önce ihrama girmiş olur. Mekke’den uzaklığı 283 km.dir.

Günümüzde Türkiye, Avrupa ülkeleri gibi kuzey ve batı ülkelerinden uçak ve gemilerle Cidde’ye sefer eden hacı adayları Cuhfe hizasını geçmeden ihrama girmiş olmalıdırlar.

3. Karn (قَرْنُ)

Taif yakınlarındadır. Mesafe olarak Mekke-i Mükerreme'ye en yakın olan mîkattır. Aradaki mesafe yaklaşık 75 km.dir.

4. Yelemlem (يَلَعْلَمُ)

Güneyde yemen cihetindeki mîkattır. Mekke'-den uzaklığı 92 km.civarındadır.

5. Zâtü lrk (ذات عِرْقُ)

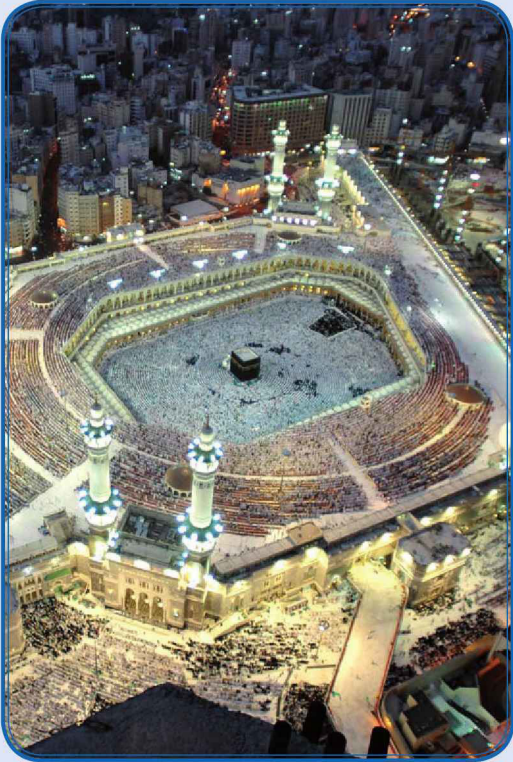
Kuzey doğu, Irak istikametine düşen mîkattır. Mekke'den uzaklığı 94 km.dir.

Mekke Harem hududu ile bu bölge arasında oturanlara da “**ehl-i hıl**” denilir. Cidde şehri, bu bölgede yer alır. Usfan, Cumûm, Şümeys, Bedir de böyledir.

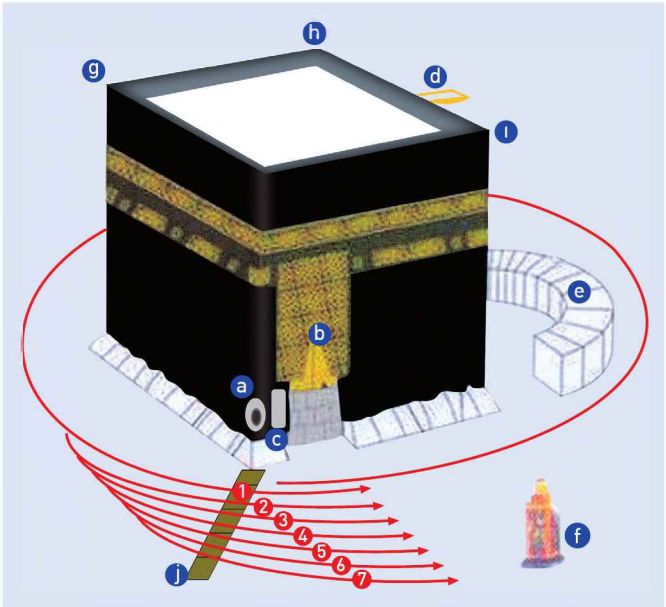
Mîkat sınırlarının dışındaki insanlar ise, bu anlamda “âfakîler” veya “ehl-i âfâk” diye isimlendirilir. Dolayısıyla sınırlar dışındaki bütün dünya halkı -Medine halkı da dahil- âfâkîdirler.

Âfâkîler, Hac veya Umreye niyet ettiklerinde bu mîkat noktalarını geçmeden ihrama girmek zorundadırlar.

İkinci Bölüm

Umre ve Edâ Edilişı

j. Tavaf'ın başladığı ve bittiği nokta.

UMRE

Umre: Lügatte, mamur bir yeri ziyarete niyet ve azm etmek manasındadır.

Fıkıhçılar lisanında ise; Kabe-i Muazzama'yı ziyaret ve tavaf ile Safa ve Merve arasını say ederek yapılan ibadetin adıdır.

Umre, sünneti müekkededir. Hac şartlarını taşıyan kimseler için vacip olduğunu söyleyen alimlerin sayısı da az değildir.

Belli bir zamanı yoktur. Senenin her mevsiminde yapılabilir. Ancak Arafa Günü ve Kurban bayramının dört gününde yapılması mekruhtur.

Ramazan-ı şerif'te yapılması daha faziletlidir.

Ebu Hureyre^(ra) rivayet ediyor. Rasulullah^(sav) Efendimiz buyurdular ki:

«الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا،
وَ الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ.»

“Umre, bir sonraki umre ile arasındakilere kefarettir. İhlasla eda edilen, riya ve masiyetten uzak bir haccın karşılığı şüphesiz cennettir.” (Müt-tefekun Aleyh)

İbn-i Abbas^(ra) rivayet ediyor: Rasulullah^(sav) Efendimiz ensar hanımlarından Ümmü Sinan'a buyurdular ki:

«فَإِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فَأَعْتَمِرِي.
فَإِنَّ عُمْرَةً فِيهِ تَعْدِلُ حَجَّةً.»

“Ramazan gelince umre yap! Onda yapılacak umrenin sevabı hac sevabına müsavidir.” (Müttefekun Aleyh)

EDÂ ŞEKLİ

Umre yapmak için Beytullah'a yönelen, gözü-nü, gönlünü Kabe'nin yanında dinlendirmek, huzura kavuşturmak, hak yolda yepyeni bir azimle dolmak isteyen kardeşimiz! İslâm nûrunun ilk yayılmaya başladığı, nice hatıraların yaşandığı beldele-re varma, Allah Rasûlü'nü ziyaret şevki taşıdığınız, bu yolculuk için kalplerinizi hazırladığınız ve yumuşattığınız gibi.

İhrama Girmeden Önce

- Gerekli vücut temizliğini yapınız. Mümkünse güzel koku sürünüz.

☞ Hanımların diğer zamanlarda olduğu gibi evlerinin haricinde başkaları tarafından hissedilecek kokular sürmelerinde mahzur vardır.

- Sıhhî tedbirlerinizi alınız. İhram yasağına uygun elbiselerinizi giyiniz.

☞ Erkekler giymekte oldukları bütün elbiselerini soyunur, sadece “izar” ve “rida” denilen iki parça örtüye bürünürler.

☞ **İzar**, bele bağlanan ve belden aşağısını örten parçaya, **ridâ** ise omuza alınan ve üstü örten parçaya denir.

☞ Bu iki örtünün beyaz, yeni ve temiz olması müstehaptır. Ayrıca azaları belli etmeyecek şekilde kalınca olmalıdır.

☞ Ayaklarına terlik giyerler. Terlik bulamamışlarsa, ayakkabılarını topuklarını örtmeyecek hale getirirler.

☞ Kadınlar elbiselerini çıkartmazlar. Onlar için daima tesettüre en uygun olan, daha münasip olan-

dır. Ancak, hanımlar yüzlerini, arada boşluk kalmayacak şekilde, yüzlerine değen bir şeyle örtmezler.

Ayakkabı, çorap giyerler, eldiven giyebilirler.

İhrama Girerken

Bu hazırlıklardan sonra, mikat sınırında veya daha önce:

- İhramın sünneti olarak -kerahet vakti değil ise- iki rekat namaz kılınız.

- Namazdan sonra **“umre”** için niyet ediniz. Bu niyet şöyle yapılır:

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اُرِيْدُ الْعُمْرَةَ لِوَجْهِكَ الْكَرِيْمِ فَيَسِّرْهَا لِيْ وَ
تَقَبَّلْهَا مِنِّىْ. نَوَيْتُ الْعُمْرَةَ وَ اَحْرَمْتُ بِهَا لِلّٰهِ تَعَالٰى.

“Allah’ım senin rızan için umre edâ etmek istiyorum. Onun edâsını bana kolay kıl ve umremi kabul buyur. Allah rızası için umreye niyet ettim ve ihrama girdim.”

- Namaz kıldığınız yerden kalkıp sefere yönelince “Telbiye” getiriniz.

Telbiye:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ. لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ.
إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ.

«Lebbeyk Allahümme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İnnel hamde ven niğmete leke velmülk lâ şerîke lek.»

“Allah’ım! Senin emr-i celiline her an koşmaya, her an itaata hazırım. Sana ortak yoktur. Emir ve davetine, gönülden ve sadakatle icabet ederim. Şüphesiz ki; hamd de, nimet de sana mahsustur. Mülk senindir. Senin şerikin yoktur.”

ihramdan Sonra

- Niyet edip telbiye getirince artık ihramlı sayılırsınız. Bu andan itibaren ihram yasaklarına dikkat ediniz.

- Yol boyunca bilhassa tepelere yükseldikçe, vadilere indikçe, yeni bir grupla karşılaştıkça, konaklayıp hareket ettikçe, yeni bir mıntıkaya, şehre gittikçe telbiye getiriniz.

- Telbiyeleri her seferinde üçer defa getirmeyi tercih ediniz. Tekbir, tehlil ve salevat-ı şerife söylemeyi de ihmal etmeyiniz.

Mekke-i Mükەرreme'ye Varınca

- Mekke'ye ulaşınca yeniden kendinize çeki düzen veriniz. Guslediniz veya abdest alınız.

- Beytullah'a doğru telbiye, tekbir ve tehlil ile yöneliniz.

- Bu esnalarda her zamankinden daha fedakarca mü'min kardeşlerinizle yardımlaşınız. Hakkı tavsiyeleşiniz. Onları rencide etmeyiniz.

- Yolculuğun meşakkatleri ve yorgunluk eserleri üzerinizde olsa bile, huysuzluktan ve başkalarıyla celledelmekten sakınınız.

- Beytullah'ı ilk görüşe, bedenlen ve manen hazırlıklı olunuz. Varınca samimi duygular içinde dua ediniz.

- Tavafa hazırlanınız.

✿ Erkekler ridalarının sağ ucunu, omuz arkasından getirerek sağ koltuklarının altından geçirir, sol omuzun üstünden arkaya sarkıtırlar. Böylece sağ omuz açıkta kalır.

✿ Buna “ıztıbâ” denir ki; arkasında say olan tavafın sünnetidir. Ve tavaf boyunca devam eder. Tavafı bitirince omuzunuzu örtünüz. Omuz açık namaz kılmak mekruhtur.

- Sonra tavaf için “Hacerü'l-Esved”in bulunduğu köşeye yöneliniz.

- Yapacağınız bu tavaf “**umre tavafı**”dır. Niyet ediniz ve Hacerü'l-Esved'i istilâm ile tavafa başlayınız.

✿ **İstîlâm:** Hacerü'l-Esved'e el dokunmak demektir. Uzaktan işaret de onun yerini alır. İki eli, iç kısmı Hacer-ül Esved'e dönük olarak kaldırarak ve “Bismillahi Allahu Ekber” diyerek yapılır.

✿ Tavaf 7 şavttır. Her şavt, Hacerü'l-Esved'de başlar ve Hacerü'l-Esved'de biter.

- Tavafın ilk üç şavtında “remel” yapınız.

✿ **Remel:** Kısa adımlarla, hafif koşar vaziyette omuzları silkeleyerek, çalımlica yürümektir.

✿ Hanımlar remel yapmazlar.

- Tavafı bitirince iki rekat tavaf namazı kılınız. Bu namaz vacibtir. Kerahet vaktinde iseniz sonraya bırakarak kamil bir vakitte eda ediniz.

- Sonra bol bol zezem içiniz ve bedeninize dökünüz.

- Safâ'ya yönelirken Hacerü'l-Esved'e geliniz ve istilam ederek ayrılınız. Sünnettendir.

Tekbir, tehlil getiriniz hamdediniz, salavât getiriniz.

- Safâ'ya varınız. Yapacağınız sa'y "**umre sa'yı**"dır. Bu niyetle sa'y ediniz.

- İki yeşil direk arasında "hervele" yapınız.

 Hervele: Süratlice koşunun adıdır. Remelden farklıdır, ondan daha hızlıdır. Ancak müslümanın vakarını zedeleyecek şekilde var güçle koşturmalıdır.

 Hervele sa'yın her şavtının sünnetidir.

 Hanımlar hervele yapmazlar.

 Sa'y 7 şavttır. Safâ'dan başlayıp, Merve'de biten yürüyüş bir şavttır. Merve'den Safâ'ya dönüş ikinci şavttır. Böylece devam eden sa'y, Safâ'dan başlamış, Merve'de bitmiş olur.

Başka bir deyişle sa'y, Safâ'dan Merve'ye 4 gidiş, Merve'den Safâ'ya 3 dönüş olmak üzere 7 şavttır.

- Sa'ydan sonra saçınızı traş edip ihramdan çıkınız. Böylece Umreniz tamamlanmış olur.

- **Saç traşı iki türlü olur:**

1 - Halk: Saçın tamamını dipten traş etmektir. Bu daha efdaldır.

2 - Taksir: Başın üçte biri veya dörtte birinden “ünmüle miktarı” (parmağın üç boğumundan en uç-takinin uzunluğunda) kesmektir.

✿ Başın bir tarafını usturaya vurup öbür yanla-rını bırakmak, sadece kahkül bırakmak gibi müs-lüman vakarını zedeleyici tarzdaki traşlar mekruh-tur.

✿ Saçlarının uzunluğu “ünmüle” miktarından kü-çük olanlar taksir yapamazlar, halk yapmak zorun-dadırlar.

✿ Hanımlar sadece taksir yaparlar. Halk yapma-ları tahrimen mekruh görülmüştür.

• Traş olduğunuz andan itibaren bütün ihram ya-sakları kalkmıştır. Umreniz tamamlanmıştır.

Mekke’de bir Mekkeli gibi dolaşır, nafile tavaf yapar, ibadet ve duâlarla vaktinizi değerlendirebilir-siniz.

Uzak diyardan gelen kimse için Beytullah’ın hu-zurunda sık bulunma imkânı kolay değildir. İçinde bulunduğu anların kıymetini bilip, hakkını eda et-mek gerçek bir nimettir.

• Mekkeli veya Mekkeli hükmünde olanların umre için mikat yeri harem hudutlarının dışıdır.

Mekke harem hududu dışına çıkarak yeni umreler yapabilirsiniz.

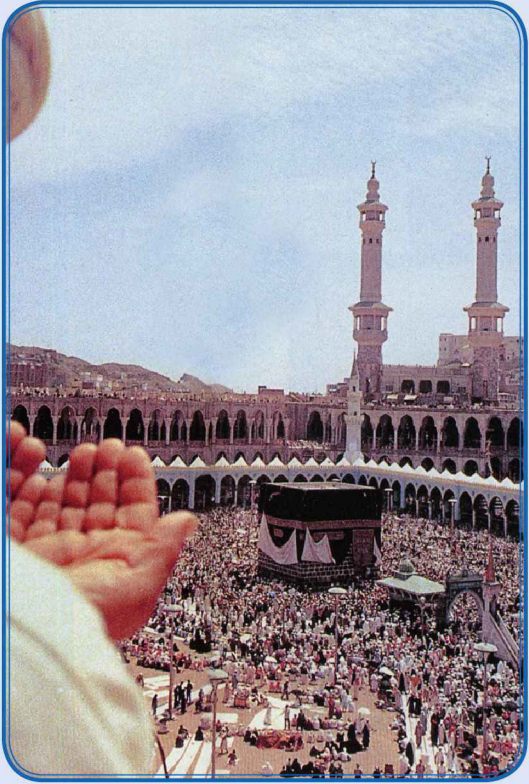
- Harem hududu dışından ihrama girmek için “Ten'im” veya “Ci'râne”yi tercih etmeniz daha ef-daldır.

📖 Zira **Ten'im**, Rasûlullah'ın^(sav) emriyle Âişe Vâlidemizin ihrama girdiği yerdir.

Ci'râne ise Rasûlullah^(sav) Efendimiz'in Huneyn Gazvesi ve Tâif Seferinin arkasından kendilerinin ihrama girdiği mekandır.

📖 Efdaliyet olmamakla beraber başka “hıll” noktalarından da ihrama girilir. **Arafat, Hudeybiye, Cidde** gibi...

Üçüncü Bölüm

Duâlar

Sefere çıkarken evde -Allah rızası için- iki rekat namaz kılınır. Sonra Âyetü'l-Kürsî okunur. Peşinden duâ edilir.

Evden Ayrılırken

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.
 اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ.
 اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى
 وَمِنْ الْعَمَلِ مَا تُحِبُّ وَتَرْضَى.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ أَنْ تَطْوِيَ لَنَا الْأَرْضَ وَتُهَوِّنَ عَلَيْنَا
 السَّفَرَ وَارْزُقْنَا فِي سَفَرِنَا هَذَا السَّلَامَةَ فِي الْعَقْلِ وَالْدِّينِ
 وَالْبَدَنِ وَالْمَالِ وَالْوَلَدِ. وَبَلِّغْنَا عُمْرَةَ بَيْتِكَ
 الْحَرَامِ وَزِيَارَةَ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ.
 اللَّهُمَّ إِنِّي لَمْ أَخْرُجْ شَرًّا وَلَا بَطَرًا وَلَا رِيَاءً وَلَا
 سُمْعَةً، بَلْ خَرَجْتُ إِتْقَاءَ سَخَطِكَ وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ
 وَاتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَشَوْقًا إِلَىٰ لِقَائِكَ. اَللّٰهُمَّ فَتَقَبَّلْ ذٰلِكَ مِنِّيْ. اٰمِيْنَ...
 وَ صَلِّ عَلَىٰ اَشْرَفِ عِبَادِكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَىٰ اٰلِهِ
 وَ صَحْبِهِ الطَّيِّبِيْنَ الطَّاهِرِيْنَ اَجْمَعِيْنَ.

“Bismillah! Allah’a tevekkül ettim. Güç ve kuvvet sadece Allah’ın inâyet ve ihsanıyladır.

Allah’ım! Sensin bizlerden yardımını esirgeme-yecek, elimizden tutacak, hakiki yol dostu... Âilemi-zi, evlâdımızı, malımızı, mülkümüzü ardımızda bırakarak emanet edeceğimiz de Sensin.

Allah’ım! Şu çıkmak üzere olduğumuz seferimizde senden iyilik, hayır ve hasenat, takvâ, sevdiğin ve razı olduğun ameller niyaz ediyoruz.

Allah’ım! Yeryüzünü katlamayı, uzak mesafeleri bize yakın eylemeni, yolculuğumuzu kolaylaştırmanı niyaz ediyoruz.

Seferimiz sırasında akıl selâmeti, din selâmeti, beden, mal, mülk, evlâd ü ıyâl selameti diliyoruz.

Bizleri Kâbe-i Muazzama’yı tavaf etmek, Umre edâ etmek için Beytine ulaştırmanı, salât ü selâmın en güzelinin üzerine olması için duâ ettiğimiz Rasûlünün ziyaretini nasip eylemeni niyaz ediyoruz.

Allah'ım! Ben bu yolculuğa şer için çıkmıyorum. Zulm ve kibir için çıkmıyorum. Riyâ olsun, şöhret olsun diye de çıkmıyorum.

Emir ve yasaklarına uymayarak, ma'siyete / günaha bulaşarak gazabına uğramaktan korktuğum, sakındığım için çıktım; rızanı arzulayarak çıktım. Rasûlün Muhammed Mustafa'nın^(sav) sünnet-i seniyesine uyarak, O'nun yolunun yolcusu olarak çıktım. Huzuruna varma arzu ve iştiağıyla çıktım. Bu ibadetimi benden kabul buyur.

Kullarının en şereflişi, Efendimiz Muhammed Mustafâ'ya, ehline, temiz ve nezih sahabelerine salât ü selam eyle!..”

Vasıtaya Binince

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ. «سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ.»
 اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَ كَاۡبَةِ الْمَنْظَرِ وَ
 سُوۡءِ الْمُنْقَلَبِ فِى الْمَالِ وَ الْاَهْلِ وَ الْوَلَدِ. اَللّٰهُمَّ اطْوِ

لَنَا الْأَرْضَ وَ سَيِّرْنَا فِيهَا بِطَاعَتِكَ. اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ
مِنْ غَلَبَةِ الدِّينِ وَ قَهْرِ الرِّجَالِ.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ. سُبْحَانَكَ. رَبَّنَا
ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا فَاغْفِرْ لَنَا، اِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اَنْتَ.

“Bizleri hidayet yoluna, İslâma ulaştıran, en güzel selâmların üzerine olması için niyaz ettiğimiz Muhammed Mustafâ ile bize en büyük nimet bağışında bulunan Allah’a hamd olsun!

“Bu vasıtaları bizlerin hizmetine amade kılan Rabbimize tesbihler olsun. O her şeyden yüce, her noksandan münezzehtir. Onun lütf ve keremi olmadan biz bunlara güç yetiremezdik. Elbette ki biz Rabbimize döneceğiz.”

Allah'ım! Yolculuğun her türlü sıkıntı ve meşakkatlerinden, çirkin bir görünüşe düşmekten, âilemize, çocuklarımıza ve mülkümüze döndüğümüzde onları kötü bir ahval içinde bulmaktan sana sığıyoruz.

Allah'ım! Yeryüzünü katla, uzak yerleri bize yakın eyle!

Allah'ım! Borca boğulup kalmaktan, şerli insanların zulmüne uğramaktan sana sığınırız.

Rabbimiz! Biz bilerek veya bilmeyerek işlediğimiz suçlarla nefsimize zulmettik, bizlere mağfiret buyur. Şüphesiz ki günahları ancak ve ancak sen bağışlarsın.”

İhrama Girince

لَبَّيْكَ. اَللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ. مَرْغُوباً اِلَيْكَ وَ مَرْهُوباً اِلَيْكَ.
 لَبَّيْكَ اِلٰهَ الْخَلْقِ. لَبَّيْكَ حَقّاً حَقّاً تَعَبُداً وَ رِقّاً.
 اَللّٰهُمَّ اَعِنِّيْ عَلَى اَدَاءِ الْعُمْرَةِ وَ تَقَبُّلِهَا مِنِّيْ وَاجْعَلْنِيْ
 مِنْ اَلَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لَكَ وَ اٰمَنُوْا بِوَعْدِكَ وَ اتَّبَعُوْا اَمْرَكَ
 وَاجْعَلْنِيْ مِنْ وَفْدِكَ الَّذِيْنَ رَضِيْتَ عَنْهُمْ وَ اَرْضَيْتَهُمْ
 وَ قَبَلْتَهُمْ.

“Lebbeyk! Allahümme Lebbeyk! Ya Rab! Senin rızana şevk duyarak, rağbet ederek, kaçıp sana sığınarak, her nevî emir ve davetine icâbet edip, bütün azalarım ile sana yöneliyorum.

Mahlukâtın Rabbine icabet ediyorum. Hakkı hak bilip, hakka yönelerek icabet ediyorum. Kulluğumu ve kulluk vazifelerimi idrak ederek icabet ediyorum.

Allah'ım! Umre ibadetinin erkân ve âdâbına uygun olarak edâsında bana yardım eyle ve onu benden kabul buyur! Beni, emir ve nehiyelerine hakkıyla icabet edenlerden eyle. Uhrevî hayattaki vaadine iman eden, emrine tabi olanlardan eyle. Kendilerinden razı olduğun, kendilerini razı ettiğin ve huzuruna kabul eylediğin heyetlerin arasında kıl!"

Mekke-i Mükerreme'ye Girerken

اَللّٰهُمَّ اِنَّ هٰذَا الْبَلَدَ بَلَدُكَ وَ الْبَيْتَ بَيْتُكَ جِئْتُكَ اَطْلُبُ رَحْمَتَكَ وَ اَوْثَمَ طَاعَتِكَ، مُتَّبِعًا لِأَمْرِكَ رَاضِيًا مُسْلِمًا لِأَمْرِكَ. اَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُضْطَرِّ اِلَيْكَ الْمُشْفِقِ مِنْ عَذَابِكَ اَنْ تَسْتَقْبِلَنِي بِعَفْوِكَ وَ اَنْ تَتَجَاوَزَ عَنِّي بِرَحْمَتِكَ وَ اَنْ تَدْخُلَنِي جَنَّتِكَ.

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لَنَا اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَ اَدْخِلْنَا فِيْهَا وَ اَعِزَّنَا

مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِينَ.

“Allah’ım! Bu belde senin belden, bu Beyt (Kâbe-i Müşerrefe) senin beytindir. Sana geldim, rahmetini istiyorum, tâatına yöneliyorum. Emrine ittiba ederek, kaderine razı olarak, emr-i celîline teslim olarak geldim.

Azabından korkan, ürperen, her zerresiyle sana muhtaçlığını bilen bir kişinin isteyişiyle beni affınla karşılaşmanı, rahmetinle bağışlamanı ve Cennetine girdirerek mükâfatlandırmanı istiyorum.

Allah’ım! Bizlere rahmet kapılarını aç ve bizlere bu kapılardan girmeyi nasib eyle. Mel’un Şeytanın tuzaklarından bizi muhafaza buyur.

Allah’ım! Efendimiz Hz. Muhammed’e, ehline ve bütün sahabilerine salât ü selâm eyle!”

Mescid-i Haram’a Girerken

(Diğer camilere girerken de okunur.)

Mescid-i Haram’a sağ ayağınızla ve mümkünse Bâbüs-Selâm’dan giriniz ve şu duâyı okuyunuz:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذُنُوْبِيْ وَافْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ
وَ اَدْخِلْنِيْ فِيْهَا وَ سَهِّلْ لِيْ اَبْوَابَ رِزْقِكَ.

“Allah’ım! Günahlarımı bağışla ve bana rahmet kapılarını aç. Bu kapılardan girmeyi nasip eyle. Bizlere rızık kapılarını kolaylaştır.”

Mescidden Çıkarken

Sol ayağınızla çıkınız ve şöyle duâ ediniz:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذُنُوْبِيْ وَافْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ فَضْلِكَ.

“Allah’ım! Günahlarımı bağışla, bana lütuf ve kerem kapılarını aç.”

Ka’be’yi Görünce

اَللّٰهُمَّ زِدْ هٰذَا الْبَيْتَ تَشْرِيفًا وَ تَعْظِيْمًا وَ تَكْرِيْمًا
وَ مَهَابَةً وَ بَرًّا وَ اِيْمَانًا. وَ زِدْ مَنْ عَظَّمَهُ وَ شَرَّفَهُ
وَ كَرَّمَهُ مِمَّنْ حَجَّهٗ اَوْ اعْتَمَرَهُ تَشْرِيفًا وَ تَعْظِيْمًا
وَ تَكْرِيْمًا وَ بَرًّا وَ اِيْمَانًا.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ عَبْدُكَ وَ زَائِرُكَ وَ عَلَى كُلِّ مَزُوْرٍ حَقٌّ وَ
 اَنْتَ خَيْرُ مَزُوْرٍ فَاَسْأَلُكَ اَنْ تَرْحَمْنِىْ وَ تَفُكَّ رَقَبَتِىْ
 مِنْ النَّارِ.

“Allah’ım! Bu mübarek Beyt’in, şerefini, azametini, keremini, heybetini, hayr ve salâhını, iman nurunu ziyade eyle.

Hac ve umre niyetiyle ona yönelip gelen, onun azametini, şerefini, keremini idrak edenleri de şerefli kıl, azametini, keremini ziyade kıl, hayr ve hasenâtını, iman nurunu çoğalt.

Allah’ım! Kulunum, ziyaretçinim! Ziyaret edilen ev sahibi üzerinde hakkı vardır. Sen ziyaret edilenlerin -şüphesiz- en hayırlısı, en cömerdi ve lütufkârisin. Senden, rahmetini esirgememeni, boynumuzu Cehennem ateşinden âzâd eylemeni niyaz ediyorum.”

(Bu duânın ardından, İslâm âleminin vahdeti, kardeşlik bağları ile birbirlerine kenetlenmesi, izzet bulması, nusreti için gönülden duâ ediniz. Duâlarınızda mü’min kardeşlerinizi, akraba ve dostlarınızı unutmayınız.)

Tavaf Duâları

Tavafa Niyet

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اُرِيْدُ طَوَافَ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فَيَسِّرْهُ لِيْ
وَ تَقَبَّلْهُ مِنِّىْ.

«Allah'ım! Beyt-i Haram'ını tavaf etmek
istiıyorum. Onu bana kolay kıl ve onu
benden kabul buyur.»

TAVAFIN 1. ŞAVTI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
سَلَّمَ.

اَللّٰهُمَّ اِيْمَانًا بِكَ وَ تَصَدِيقًا بِكِتَابِكَ وَ وِفَاءً بِعَهْدِكَ وَ
اِتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ.

﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَ هَبْ لَنَا مِنْ
لَدُنْكَ رَحْمَةً. إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.﴾

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِيَةَ وَ الْمُعَافَاتِ الدَّائِمَةَ
فِي الدِّينِ وَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ الْفُوزَ بِالْجَنَّةِ وَ النَّجَاةَ مِنَ
النَّارِ.

TAVAFIN 1. ŞAVTI

Allahu Teâlâ'yı tesbih ve tenzih ederiz. Allah'a hamd ederiz. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah en büyük, en yücedir. Güç ve kuvvet ancak yüce Allah'tandır.

Allah Rasûlü Muhammed Mustafâ'ya salât selam ederiz.

Allah'ım! Sana iman ederek, kitabını tasdik ederek, ahbine bağlı kalarak, rasûlün Muhammed'in sünnet-i seniyyesine tâbi olarak, onun yolunda yürüyerek ibadetimi edâ ediyorum.

“Yâ Rab! Bizleri hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi eğriltme. Bizlere katından rahmet bağışla. Şüphesiz ki keremi ve lütfu en bol sensin.”

Allah'ım! Senden affını, âfiyetini, dinimiz, dünyamız ve âhiretimiz için devamlı yardımını, lütfunu diliyoruz. Cehennem ateşinden kurtuluş, Cennete kavuşma mükâfatı niyaz ediyoruz.

Rüknü Yemânî ile Rüknü Hacer Arasında

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ وَ أَذْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ يَا عَزِيزُ يَا
غَفَّارُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

“Rabbimiz! Bizlere dünyada hayır ve güzellikler bahşeyle. Âhirette de hayırlı âkibet, güzel nimet nasip eyle. Cehennem azabından koru. Senin yolunda yürüyen, takvâ sahibi, huzuruna hayırlı amellerle gelen salih kullarının arasında cennetine koy. Ey Âlemlerin Rabbi, Azîz ve Ğaffâr Allah’ım!#

Âdem Aleyhisselâmın tavaf boyunca şöyle duâ ettiği nakledilir:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ.

“Allahu Teâlâ’yı tesbih ve tenzih ederiz. Allah’a hamd ederiz. Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah en büyük, en yücedir.”

Onun için bu duâyı tavafın her şavtının başına aldık.

📖 Kitabınızda zikredilen bu duâlar, bize ulaşan ve çoğu Allah Rasûlü'nün yaptığı duâlardan seçme duâlardır. Ancak tavafta sadece bu duâlar yapılacaktır diye bir şart yoktur.

Gönlünüzden geçen başka duâlar da edebilirsiniz. Kendi dilinizde de duâ edebilirsiniz. Tavaf ve Sa'y daha çok duâ makamıdır: Buralarda her çeşit hayırlı duânın yapılabileceği unutulmamalıdır.

TAVAFIN 2. ŞAVTI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ وَالْأَمْنَ
أَمْنُكَ وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ وَنَحْنُ عِبَادُكَ أَتَيْنَاكَ بِذُنُوبٍ وَ
هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ فَحَرِّمْ لِحُومَنَا وَبَشَرَتَنَا
عَلَى النَّارِ.

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا
الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ.
اللَّهُمَّ قِنَا عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا
الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ.

TAVAFIN 2. ŞAVTI

“Sübhanallahi, velhamdü lillahi, velâ ilâhe illallahu vallahu ekber.”

Allah'ım! Bu Kâbe senin beytin, bu Harem-i Şerif, bu mukaddes belde, senin haremin, bu emniyet ve güven, senin bahşeylediğin emniyettir; kul senin kulundur. Bizler senin kulun olduğumuzun şurundayız. Senin huzuruna günah yüklü olarak geldik. Bu makam, Cehennem azabından sana sığınma makamıdır. Etlerimizi, tenimizi Cehennem ateşinden uzak eyle!

Allah'ım! Bizlere imanı sevdire, onu kalbimize yerleştir, gönlümüze süslendir, onu bize sevimli kıl. Bizleri küfürden, sapıklık ve rezilliklerden, sana ve hükümlerine isyandan nefret ettir, uzak tut. Bizleri hak yolda müstakim yürüyenlerden eyle!

Allah'ım! Kullarını diriltip hesaba çekeceğin o günde bizi azabından koru.

Allah'ım! Bizleri hesaba çekilmeden Cennetle mükâfatlanma nimetine erdir.

TAVAFIN 3. ŞAVTI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَ الشَّرِّ وَ الشَّقَاقِ وَ
النِّفَاقِ وَ سُوءِ الْأَخْلَاقِ وَ سُوءِ الْمَنْظَرِ وَ الْمُتَقَلِّبِ
فِي الْمَالِ وَ الْأَهْلِ وَ الْوَلَدِ.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ
سَخَطِكَ وَ النَّارِ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَ
نَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَ الْمَمَاتِ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ
أَحْسَنَهُ.

اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ وَ شُكْرِكَ وَ حُسْنِ عِبَادَتِكَ.

TAVAFIN 3. ŞAVTI

“Sübhanallahi, velhamdü lillahi, velâ ilâhe illallahu vallahu ekber.”

Allah'ım! İmanımızda şüpheyeye düşmekten, şirke bulaşmaktan, fitne ve ayrılıktan, iki yüzlülükten, kötü ahlaktan, çirkin bir görünüşe düşmekten, malımıza-mülkümüze, âilemize, evlâd ve 'ıyâlimize döndüğümüzde onları kötü bir hale düşmüş bulmaktan sana sığınırız.

Allah'ım! Senden, rızanı ve Cennetini istiyoruz. Gazabından ve Cehennem ateşinden sana sığınıyoruz.

Allah'ım! Kabir imtihanından, azabından, hayatın ve ölümün fitnelerinden sana sığınıyoruz.

Allah'ım! Bizleri söz dinleyenlerden ve sözün en güzeline uyanlardan eyle!

Allah'ım! Seni hakkıyla zikreylemede, hakkıyla şükrünü edâda, ibadetini en güzel şekilde ifâda bizlere yardım eyle!

TAVAFIN 4. ŞAVTI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ عُمْرَتَنَا عُمْرَةً مَبْرُورَةً وَ سَعْيًا مَشْكُورًا
و ذَنْبًا مَغْفُورًا وَ عَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا وَ تِجَارَةً لَنَا
تَبُورَ. يَا عَالِمَ مَا فِي الصُّدُورِ أَخْرِجْنَا مِنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَ عَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ
وَ السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَ الْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَ الْفَوْزَ
بِالْجَنَّةِ وَ النِّجَاةَ مِنَ النَّارِ.

رَبَّنَا قَتِّعْنَا بِمَا رَزَقْتَنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي مَا أَعْطَيْتَنَا وَ أَخْلِفْ
عَلَيْنَا كُلَّ غَائِبَةٍ لَنَا مِنْكَ بِخَيْرٍ.

رَبَّنَا لَا تَذَرْنَا أَفْرَادًا وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ.

TAVAFIN 4. ŞAVTI

“Sübhanallahi, velhamdü lillahi, velâ ilâhe illallahu vallahu ekber.”

Allah'ım! Umremizi ma'siyet karışmadan ihlasla edâ edilen makbul umrelerden, gayretlerimizi, amellerimizi, şükrü edâ mertebesine ulaşmış makbul amellerden eyle. Günahlarımızı mağfur, amellerimizi salih ve makbul, ticaretimizi helal kazançlı ve çöküntüye uğramayan bir ticaret eyle. Ey kalplerin sakladığı her şeyi bilen Rabbimiz, bizleri karanlıkların bataklığından nura çıkart!

Allah'ım! Senden rahmetini celbedecek amelleri, mağfiretine nâil edecek gayretleri, her çeşit günden selameti, bütün iyilik ve hayırlardan nasip almayı, Cennetinle mükafatlanmayı, Cehennem ateşinden kurtulmayı niyaz ediyoruz. Rabbimiz! Bizleri verdiğin rızıklara kanaatkâr eyle! İhsan ettiğin şeyleri hakkımızda bereketli kıl. Her kaybımızın bize hayırlarla dönüşünü lütfeyle! Rabbimiz! Bizleri yeryüzünde nesli kesilmiş ve yapayalnız kalmışlardan eyleme! Sen bütün kâinâtın kendisine kaldığı en hayırlı ve yegâne vârisin.

TAVAFIN 5. ŞAVTI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

اَللّٰهُمَّ اَظِلَّنَا تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ اِلَّا ظِلُّكَ
وَلَا بَاقِيَ اِلَّا وَجْهُكَ. وَ اسْقِنَا مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ
مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَرْبَةً هَنِئَةً مَرِيَّةً لَا
نَظْمًا بَعْدَهَا اَبَدًا.

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ
صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ نَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ
مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَ نَعِيْمَهَا وَ مَا يُقَرِّبُنَا اِلَيْهَا
مِنْ قَوْلٍ اَوْ فِعْلٍ اَوْ عَمَلٍ. وَ نَعُوْذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَ مَا
يُقَرِّبُنَا اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ اَوْ فِعْلٍ اَوْ عَمَلٍ.

TAVAFIN 5. ŞAVTI

“Sübhanallahi, velhamdü lillahi, velâ ilâhe illallahu vallahu ekber.”

Allah'ım! Senden başka hiçbir şeyin baki olmadığı, arşının gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı mahşer gününde bizleri arşının gölgesinde gölgelendir.

Efendimiz Muhammed'in^(sav) havuzundan kana kana ve öyle bir lezzetle bize su içmeyi nasip eyle ki artık ebediyen susamayalım.

Allah'ım! Bizler, Rasûlü Muhammed Mustafâ'nın^(sav) senden istediği hayırlı şeyleri istiyor, onun sana sığındığı şerlerden bizler de sana sığınıyoruz.

Allah'ım! Senden Cennetini, nimetlerini istiyor; bizleri ona ulaştıracak sözler, fiiller, ameller nasip eylemeni diliyoruz.

Allah'ım! Cehennem'den ve bizleri ona yaklaştıracak sözler, fiiller ve amellerden sana sığınırız.

TAVAFIN 6. ŞAVTI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

اَللّٰهُمَّ اِنَّ لَكَ عَلَيْنَا حُقُوْقًا كَثِيْرَةً فَيَمَّا بَيْنَنَا وَ بَيْنَكَ وَ حُقُوْقًا كَثِيْرَةً فَيَمَّا بَيْنَنَا وَ بَيْنَ خَلْقِكَ. اَللّٰهُمَّ مَا كَانَ لَكَ مِنْهَا فَاغْفِرْهُ لَنَا وَ مَا كَانَ لِخَلْقِكَ فَتَحَمَّلْهُ عَنَّا.

اَللّٰهُمَّ اَغْنِنَا بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَ بِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ وَ بِفَضْلِكَ عَنْ مَنْ سِوَاكَ يَا وَّاسِعَ الْمَغْفِرَةِ.

اَللّٰهُمَّ اِنَّ بَيْتَكَ عَظِيْمٌ وَ وَجْهَكَ كَرِيْمٌ وَ اَنْتَ يَا اَللهُ حَلِيْمٌ كَرِيْمٌ عَظِيْمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاغْفُ عَنَّا.

TAVAFIN 6. ŞAVTI

“Sübhanallahi, velhamdü lillahi, velâ ilâhe illallahu vallahu ekber.”

Allah'ım! Sana kulluk borcumuzu hakkıyla edâ edememekten üzerimizde nice hakların var, yine kulların ile aramızda cereyan eden hadiseler, çeşitli alakalar sebebiyle biriken birçok hukuk var. Allah'ım! Üzerimizde bulunan ve sana ait olan hakları bağışla, bizlere mağfiret buyur. Kullarınla aramızda olanları da edâdan aciziz. Onların hepsini yerine getiremiyoruz. Sen üzerine al, lütuf ve kereminle hak sahiplerine ödeme ihsanında bulun.

Allah'ım! Bizleri helalinle nimetlendirerek harama düşmekten, tâatinle amel ederek ma'siyete buluşmaktan, lütfunu esirgemeyerek senden başkasına muhtaç olmaktan koru.

Ey, af ve mağfireti sonsuz Rabbimiz! Ellerimizi sana açtık. Allah'ım! Senin beytin Kâbe şüphesiz yücedir. Senin keremine hudut yoktur. Yâ Rab sen Halîm'sin, Kerîm'sin, Azîm'sin, affı seversin, bizleri af buyur.

TAVAFIN 7. ŞAVTI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.
 اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ إِيْمَانًا كَامِلًا وَ يَقِيْنًا صَادِقًا وَ رِزْقًا
 وَاسِعًا وَ قَلْبًا خَاشِعًا وَ لِسَانًا ذَاكِرًا وَ حَلَالًا طَيِّبًا وَ
 تَوْبَةً نَّصُوحًا وَ تَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ وَ رَاحَةً عِنْدَ الْمَوْتِ
 وَ مَغْفِرَةً وَ رَحْمَةً بَعْدَ الْمَوْتِ وَ الْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ
 وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَ النَّجَاتَ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ
 يَا غَفَّارُ.

رَبَّنَا زِدْنَا عِلْمًا وَ فَهْمًا وَ اَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِيْنَ.

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا
 عَذَابَ النَّارِ وَ اَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْاَبْرَارِ يَا عَزِيزُ يَا
 غَفَّارُ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ.

TAVAFIN 7. ŞAVTI

“Sübhanallahi, velhamdü lillahi, velâ ilâhe illallahu vallahu ekber.”

Allah'ım! Ey Aziz ve Ğafûr Rabbimiz! Senden kâmil iman, şüphe ve tereddütlerden uzak, dosdoğru tasdik, ilim ve irfan, bol rızık, huşu dolu kalp, senin zikrinle meşgul lisan, temiz ve helal kazanç, mülk, samimi tevbe, ölüm anında rahatlık ve huzur, ölüm sonu rahmet ve mağfiret, hesap anında af, neticede Cennete nâiliyet, rahmetinle Cehennem azabından kurtuluş niyaz ediyoruz.

Rabbimiz! İlim ve irfanımızı ziyâde kıl! Bizleri Salih kulların zümresine ilhak eyle!

Rabbimiz! Bizlere dünyada hayır ve güzellikler bahşeyle. Âhirette de hayırlı âkibet, güzel nimet nasip eyle. Cehennem azabından koru. Senin yolunda yürüyen, takvâ sahibi, huzuruna hayırlı amellerle gelen salih kullarının arasında Cennetine koy. Ey Âlemlerin Rabbi, Azîz ve Ğaffâr Allah'ım!

Mültezem'de¹

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ الْعَتِيقِ اُعْتِقْ رِقَابَنَا مِنَ النَّارِ
وَ اَعِزَّنَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ اَعِزَّنَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَ
قِنِّعْنَا بِمَا رَزَقْتَنَا وَ بَارِكْ لَنَا فِيْمَا اَعْطَيْتَنَا. اَللّٰهُمَّ يَا ذَا
الْجُودِ وَ الْكَرَمِ وَ الْفَضْلِ وَ الْمَنَّ وَ الْعَطَاءِ وَ الْاِحْسَانِ
اجْعَلْنَا مِنْ اَكْرَمِ وَفِدِكَ. اَللّٰهُمَّ اَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِيْ الْاُمُوْر
كُلِّهَا وَ اَجْزَنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ وَاَقِفُ تَحْتَ بَابِكَ مُلْتَزِمٌ بِاَعْتَابِكَ مُتَذَلِّلٌ
بَيْنَ يَدَيْكَ اَرْجُو رَحْمَتَكَ وَ اَخْشَى عَذَابَكَ يَا قَدِيْمَ
الْاِحْسَانِ.

اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى نِعَمَائِكَ وَ اَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَ
السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ اَنْبِيَآءِكَ وَ جَمِيْعِ رُسُلِكَ وَ اَصْفِيَآئِكَ
وَ عَلَى اِلٰهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

1. Mültezem: Beytullah'ın kapısı ile Haceru'l-Esved arasına
denir ki duâların makbul olduğu yerlerdendir.

“Allah’ım! Kâbe-i Muazzama’nın Rabbi! Bizleri Cehennem azabından âzâd eyle. Mel’ûn Şeytan’dan, onun tuzaklarına düşmekten ve her türlü kötülükten muhafaza buyur. Verdiğin rızka bizleri kanaatkâr kıl, ihsan ettiklerini bereketli eyle. Sonsuz cömertlik, kerem, lütuf, nimet, atâ ve ihsan sahibi! Allah’ım! Bizleri huzuruna gelen heyetlerin en fazla ikram görenlerinden eyle. Bütün işlerimizin âkibetini güzel eyle. Bizleri dünya ve âhiret rezilliğinden, rüsvalığından muhafaza eyle.

Allah’ım! Beytinin kapısına geldim, altına durdum, eşiğine yapıştım, huzurunda çaresizim, güçsüzüm, aczimin idrakindeyim. Ey ihsanı uçsuz bucaksız Rabbim! Rahmetini umuyorum, azabından korkuyorum.

Allah’ım! Sayısız nimetlerin için sana hamd ederim. Salat ü selamın en güzeli, enbiyânın efendisi, iki cihan serveri bütün Rasullerin, seçtiklerinin efendisi Muhammed’in, âl ve ashabının üzerine olsun.

Makam-ı İbrahim'in Arkasında

اَللّٰهُمَّ اِنَّ هَذَا بَلَدُكَ الْحَرَامَ وَ مَنْجِدُكَ الْحَرَامَ وَ يَتِيُّكَ
الْحَرَامَ اَتَيْنَاكَ بِذُنُوبٍ كَثِيْرَةٍ وَ خَطَايَا جَمَّةٍ وَ اَعْمَالٍ سَيِّئَةٍ وَ
هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ.

اَللّٰهُمَّ عَافِنَا وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ.

اَللّٰهُمَّ لَا تَدْعُ لَنَا فِيْ مَقَامِنَا هَذَا ذَنْبًا اِلَّا غَفَرْتَهُ وَ لَا هَمًّا
اِلَّا فَرَجْتَهُ وَ لَا حَاجَةً اِلَّا قَضَيْتَهَا وَ يَسَّرْتَهَا. فَيَسِّرْ اُمُوْرَنَا
وَ اشرحْ صُدُوْرَنَا وَ نَوِّرْ قُلُوْبَنَا وَ اخْتِمِ بِالصَّالِحَاتِ اَعْمَالَنَا.

اَللّٰهُمَّ اَصْلِحْ لَنَا دِيْنَنَا الَّذِيْ هُوَ عِصْمَةُ اَمْرِنَا وَ اَصْلِحْ لَنَا
دُنْيَانَا الَّتِيْ فِيْهَا مَعَاشُنَا وَ اَصْلِحْ لَنَا اٰخِرَتَنَا الَّتِيْ اِلَيْهَا مَعَادُنَا.
وَ اجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لَّنَا فِيْ كُلِّ خَيْرٍ وَ اجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً
لَّنَا مِنْ كُلِّ شَرٍّ. اَللّٰهُمَّ تَوَفَّنَا مُسْلِمِيْنَ وَ اٰحْيَا مُسْلِمِيْنَ
وَ اَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِيْنَ غَيْرِ خَزَايَا وَ لَا مَفْتُوْنِيْنَ.

“Allah’ım! Bu, Belde-i Haram’ın, Mescid-i Haram’ın, bu, hürmete layık Mukaddes Beyt’in, Kâbe-i Muazzama’dır. Günah yüklü olarak sana geldik. Üzerimizde nice hatalar, kötü ameller birikmiş olarak sana geldik. Bu makam, Cehennem azabından sana sığınma makamıdır. Allah’ım! Bizlere sıhhat ver. Bizleri affeyle, günahlarımızı mağfiret buyur. Şüphesiz ki sen, sonsuz mağfiret ve rahmet sahibisin.

Allah’ım! Bulunduğumuz şu mukaddes mekanda bağışlamadığın hiçbir günah bırakma. Bütün üzüntü ve sıkıntılarımızı sürûra çevir. Bütün ihtiyaçlarımızı karşılama imkânı ver, ihtiyacımızı elde etmede kolaylıklar ihsan eyle. İşlerimizi kolaylaştır, bereketlendir, gönüllerimizi ferahlandır, kalplerimizi nurlandır. Amellerimizi bitirirken salih amellerle bitirmeyi nasip eyle.

Allah’ım! Bütün işlerimizin asıl salâhı, bütün amellerimizin ancak kendisiyle değer kazandığı dinimizde bizleri müstakim kıl. Sonunda gidip karar kılacağımız yer olan âhiretimizi mamur eyle. Hayatta her geçen anımızı hayırla dolu, ölümümüzü her nevi şerden tamamen uzaklaşmanın ve ebedî huzurumuzun başlangıcı eyle!

Allah'ım! Bizleri Müslüman olarak yaşat, Müslüman olarak ruhumuzu teslim al. Bizleri rezilliklere, belâlara ve zor imtihanlara düşürme. Salih kullarının, senin rızana nail olanların arasına bizleri de kat."

Zemzem İçerken

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَ رِزْقًا وَاسِعًا وَ عَمَلًا مُّتَقَبَّلًا وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ سَقَمٍ. اَللّٰهُمَّ اسْقِنَا مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ شَرْبَةً هَنِئَةً مَرِيَّةً لَا نَظْمًا بَعْدَهَا اَبَدًا.

"Allah'ım! Senden faydalı ilim, bol rızık, rızana uygun, kabul gören amel, her türlü dert ve hastalıktan şifa diliyoruz.

Allah'ım! Rasûlün Muhammed Mustafâ'nın^(sav) havuzundan, artık ebediyyen susuzluk duymayacak şekilde, kana kana ve lezzetini duyarak su içmeyi nasip eyle."

Sa'y Duâları

Umre Sa'yı İçin Niyet

«نَوَيْتُ سَعَى الْعُمْرَةِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ لِلَّهِ تَعَالَى.»

«Niyet ettim, Allah rızası için Safâ ve
Merve arasında sa'y etmeye.»

SA'YIN 1. ŞAVTI

اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ
وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ. اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً وَ
سُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَ أَصِيلاً.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ
الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ
الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ. لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ . أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَ نَصَرَ عَبْدَهُ وَ هَزَمَ
الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، لَا شَيْءَ قَبْلَهُ وَ لَا بَعْدَهُ.

İki Yeşil Direk Arasında

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَ عَفْ وَ تَكْرَّمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ،
إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ. إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ.
رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا
عَذَابَ النَّارِ.

Yeşil Direkleri Geçince

رَبَّنَا أَمَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدِينَ.

رَبَّنَا نَجِّنَا مِنَ النَّارِ سَالِمِينَ غَائِمِينَ فَرِحِينَ مُسْتَبْشِرِينَ
مَعَ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ
النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ. وَ حَسَنَ
أُتْلِكَ رَفِيقًا. ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَ كَفَى بِاللَّهِ عِلِيمًا.
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَقًّا حَقًّا. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَعْبُدًا وَ رِقًّا. لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَ لَوْ
كَرِهَ الْكَافِرُونَ.

Merve'ye Yaklaşınca:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ
أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَ مَنْ تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾.

SA'YIN 1. ŞAVTI

Allahu Ekber! Allahu Ekber! Lâ ilâhe illallahu val-lahu ekber! Allahu Ekber ve lillahi'l-hamd! Allahu Ekber kebîrâ! Ve'l-hamdü lillahi kesîrâ! Ve sübhânallahi bükraten ve asîlâ!

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O tekdir, eşi, benzeri, ortağı yoktur. Mülk onundur. Hükümlanlık ona aittir. Hamd/şükür onadır. O hayat verir, o öldürür, o diridir, ebedîdir, asla ölmez, son bulmaz. Bütün hayr onun elindedir. Her şeye gücü yeter. Dönüş onadır. O tekdir. Ondan başka ilah yoktur. Vaadini yerine getirmiş, kuluna yardım etmiş, düşmanları perişan etmiştir. O, ezelîdir ve ebedîdir; ne ondan önce bir şey vardır, ne de ondan sonra.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim! Günahlarımızı bağışla, mağfiret buyur! Bizlere rahmet et, bizleri affet, bizlere kerem buyur! İşlediğimiz günahları biliyorsun, bütün hata ve günahlarımızı affet.

Sen, şüphesiz bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Ey Rabbimiz! Sen, sonsuz izzet ve kerem sahibisin.

Rabbimiz! Bizlere dünyada da, ahirette de iyilik ve güzellikler nasip et. Bizleri Cehennem ateşinden koru.

Yeşil Direkleri Geçtikten Sonra

Ey Rabbimiz! Bizler indirdiğin Kur'ân'a inandık,

Rasûlün Muhammed'e bağlandık, ona tabi olduk. Bizleri Kur'ân'ı ve Rasûlün Muhammed'i tanıyan ve onun asrında, onunla bulunanlarla birlikte yaz.

Ya Rab! Bizleri, salih kullarınla birlikte, selâmet içinde olanlardan, mükafâta erenlerden, sevinçle do-lanlardan, müjdelerle sürur bulanlardan, birbirlerine müjde verenlerden eyle. Allah'ın kendilerine nimetler bahşeylediği, nebîler, siddîkler, şehidler, salihlerle birlikte kıl. Onlar ne güzel dost, ne güzel yol arkadaşıdır. Bu lütuf, Allah'ın lütfudur ve her şeyi bilen odur.

Gerçekten hak ve hakikat olan Allah'tır; başka hiçbir ilah yoktur. Kulluk edecek, boyun bükülecek yalnız odur, başkası yoktur.

Kâfirler hoşlanmasa da biz ancak ona ibadet ve kulluk eder, imanımızı her yönüyle ona bağlar, ihlas-la ona yöneliriz.

Merve'ye Yaklaşınca

“Elbette ki Safâ ve Merve Allah'ın şîârından, nişanelerinden birer şîâr, birer nişanedir. Her kim, hacc veya umre vesilesiyle Beytullah'ı ziyaret ederse bu tepecikler arasında gidip gelerek sa'y yapmasında bir mahzur yoktur. Her kim gönülden gelerek bir hayr işlerse, şüphesiz Allah yapılan iyiliklere en güzel mükâfât veren ve her şeyi bütün incelikleri ile bilen, sonsuz ilim sahibidir.”

SA'YIN 2. ŞAVTI

اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ
وَاللَّهُ الْحَمْدُ.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ
صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا وَلَا يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَا
لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ كَبْرُهُ تَكْبِيرًا.

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُنَزَّلِ: ﴿اُدْعُونِيْ اَسْتَجِبْ
لَكُمْ﴾؛ دَعَوْنَاكَ رَبَّنَا كَمَا اَمَرْتَنَا فَاغْفِرْ لَنَا اِنَّكَ لَا
تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

﴿رَبَّنَا اِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْاِيْمَانِ اَنْ اٰمِنُوْا بِرَبِّكُمْ
فَاٰمَنَّا، رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَ تَوَفَّنَا
مَعَ الْاَبْرَارِ. رَبَّنَا وَ اٰتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا
تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾.

رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ. رَبَّنَا
 اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا
 تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا. رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ
 رَحِيمٌ.

İki Yeşil Direk Arasında

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَعَفْ وَ تَكَرَّمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ،
 إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ. إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ.
 رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا
 عَذَابَ النَّارِ.

Safâ'ya Yaklaşınca:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ
 أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَ مَنْ تَطَوَّعَ
 خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾.

SA'YIN 2. ŞAVTI

Allahu Ekber! Allahu Ekber! Lâ ilâhe illallahu vallahu ekber! Allahu Ekber ve lillahi'l-hamd!

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O tekdir, biriciktir, hiçbir şeye bağımlı değildir. Hiçbir şeye muhtaç da değildir. Herşey ona muhtaçtır. Ne eş, ne de çocuk edinmiştir. Hükümrانlığında, mülkünde ortağı yoktur. Herşeye gücü yeter. Güç yetirmek için hiçbir yardımcı ve desteğe ihtiyacı yoktur. Onu hakıyla yüce bil, yüce tanı.

Allah'ım! İndirmiş olduğun kitabında; "Bana duâ edin, duânızı kabul edeyim!" buyuruyorsun. Ya Rab! Buyurduğun gibi sana duâ ediyoruz, bize mağfiret eyle, bizi bağışla. Sen asla vaadinden dönmezsın.

"Rabbimiz! Biz 'Rabbinize iman edin.' diye imana çağıran davetçiyi kesinlikle duyduk ve iman ettik. Rabbimiz günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, onları affeyle. Bizi hayırlı insanlar, iyilik sahibi kimseler safında vefat ettir.

Ya Rab! Bizlere peygamberlerine vaad ettiğin şeyleri ver; kıyamet günü rezil, perişan etme. Sen asla vaadinden dönmezsın.

Ey Rabbimiz! Sana güvendik, sana dayandık, sana yöneldik ve biliyoruz ki dönüş sanadır.

Ey Rabbimiz! Bizleri, bizden önce gelip-geçen mü'min kardeşlerimizi bağışla, iman nuruna eren din kardeşlerimize karşı gönlümüzde en küçük bir kin ve nefret bırakma. Ey Rabbimiz! Sen sonsuz şefkat ve merhamet sahibisin.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim! Günahlarımızı bağışla, mağfiret buyur! Bizlere rahmet et, bizleri affet, bizlere kerem buyur! İşlediğimiz günahları biliyorsun, bütün hata ve günahlarımızı affet.

Sen, şüphesiz bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Ey Rabbimiz! Sen, sonsuz izzet ve kerem sahibisin.

Rabbimiz! Bizlere dünyada da, ahirette de iyilik ve güzellikler nasip et. Bizleri Cehennem ateşinden koru.

Safâ'ya Yaklaşınca

“Elbette ki Safâ ve Merve Allah'ın şîârından, nişanelerinden birer şîâr, birer nişânedir. Her kim, hacc veya umre vesilesiyle Beytullah'ı ziyaret ederse bu tepecikler arasında gidip gelerek sa'y yapmasında bir mahzur yoktur. Her kim gönülden gelerek bir hayr işlerse, şüphesiz Allah yapılan iyiliklere en güzel mükâfât veren ve her şeyi bütün incelikleri ile bilen, sonsuz ilim sahibidir.”

SA'YIN 3. ŞAVTI

اَللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ. لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَ
 لِلّٰهِ الْحَمْدُ. لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ
 وَ لَهُ الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ. اَللّٰهُمَّ لَا مَانِعَ
 لِمَا اَعْطَيْتَ وَ لَا مُعْطٰى لِمَا مَنَعْتَ، لَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ
 مِنْكَ الْجَدُّ. سُبْحَانَ اللّٰهِ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ
 اللّٰهُ اَكْبَرُ. وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ.

İki Yeşil Direk Arasında

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَ عَفْ وَ تَكْرَّمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ،
 إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ. إِنَّكَ أَنْتَ اللّٰهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ.
 رَبَّنَا اِتِّبْنَا فِي الدُّنْيَا حَنَّةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَنَّةً وَ قِنَا
 عَذَابَ النَّارِ.

Yeşil Direkleri Geçince

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَ بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَظِيْمِ. سُبْحَانَ اللّٰهِ

وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِينَةَ عَرْشِهِ وَ مَدَادَ
كَلِمَاتِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ
لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.﴾ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنَا
فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ. وَ نَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ. إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَ مَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَ
نُسُكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ
لَهُ وَ بِذَلِكَ أُمِرْتُ وَ أَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ. رَبَّنَا أَتِمِّمْ لَنَا
نُورَنَا وَ اغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

Merve'ye Yaklaşınca

﴿إِنَّ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ
أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَ مَنْ تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ.﴾

SA'YIN 3. ŞAVTI

Allahu Ekber! Allahu Ekber! Lâ ilâhe illallahu valla-hu ekber! Allahu Ekber ve lillahi'l-hamd!

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Yalnız o vardır. Hiçbir ortağı yoktur. Mülk onundur. Hamd onadır. O herşeye kadir. Rabbim! Nûrumuzu tamamla. Bizlere mağfiret buyur. Senin herşeye gücün yeter.

Allah'ım! Senin bahşeylediğine kimse mani olamaz, senin mani olduğun bir şeyi de kimse veremez.

Sen ihsanda bulunmadıkça makam sahibi kimse-lerin serveti, makamı, gücü / kudreti kendisine hiçbir fayda vermez.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim! Günahlarımızı bağışla, mağfiret buyur! Bizlere rahmet et, bizleri affet, bizlere kerem buyur! İşlediğimiz günahları biliyorsun, bütün hata ve günahlarımızı affet.

Sen, şüphesiz bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Ey Rabbimiz! Sen, sonsuz izzet ve kerem sahibisin.

Rabbimiz! Bizlere dünyada da, ahirette de iyilik ve güzellikler nasip et. Bizleri Cehennem ateşinden koru.

Yeşil Direkleri Geçtikten Sonra

Rabbimi tenzih ve tesbih ederim. Allah'a hamd ederim. Allah'tan başka ilah yoktur. O, en yüce, en büyüktür. Bütün güç ve kuvvet, ancak yüceler yücesi Allah'tandır.

Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih eder, kemal sı-

fatlarıyla ona hamdederim, yüce Rabbimi tesbih ederim. Yarattıklarının sayısı, Zât-ı Celâl'inin rızası, arşının ağırlığı, kelimelerinin adedince sonsuz ve sayısız hamdeder, yüce Rabbimi tesbih ederim.

“Rabbimiz! Bizlere hidayet nasip ettikten sonra kalplerimizi eğriltme. Katından bizlere rahmet bağışla. Şüphesiz sen sonsuz bağış sahibisin. “

Allah'ım! Bizleri zâlim bir topluluğun zulmüne uğratma, zulüm ve acıyla imtihan etme. Rahmetinle bizleri kafir topluluklarının sultasından kurtar.

“Şüphesiz ben, tevhid inancına sahip biri olarak yönümü, gökleri ve yeryüzünü yaratan Rabbime döndürdüm. Ben Allah'a şirk koşanlardan değilim.

Elbette ki namazım, haccım, umrem, bütün ibadetlerim, hayatım ve ölümüm âlemlerin rabbi Allah içindir. Müslümanların ilk iman edenlerinden biri olarak ben böylece emrolundum.”

Rabbimiz! Bize nurunu tamamla. Bize mağfiret buyur. Senin herşeye gücün yeter, sen her şeye kadirsin.

Merve'ye Yaklaşınca

“Elbette ki Safâ ve Merve Allah'ın şîârından, nişanelerinden birer şîâr, birer nişanedir. Her kim, hacc veya umre vesilesiyle Beytullah'ı ziyaret ederse bu tepecikler arasında gidip gelerek sa'y yapmasında bir mahzur yoktur. Her kim gönülden gelerek bir hayr işlerse, şüphesiz Allah yapılan iyiliklere en güzel mükâfât veren ve her şeyi bütün incelikleri ile bilen, sonsuz ilim sahibidir.”

SA'YIN 4. ŞAVTI

اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ
 وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ. اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَ
 اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَ اَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ مَا تَعْلَمُ
 اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ
 الْمُبِيْنُ، مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللَّهِ صَادِقُ الْوَعْدِ الْاَمِيْنُ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِيْ لِلْاِسْلَامِ اَلَّا تَنْزِعَهُ
 مِنِّيْ حَتّٰى تَتَوَفَّائِنِيْ عَلَيْهِ وَ اَنَا مُسْلِمٌ.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُورًا وَ فِيْ بَصْرِيْ نُورًا.

اَللّٰهُمَّ رَبِّ اشْرَحْ لِيْ صَدْرِيْ وَ يَسِّرْ لِيْ اَمْرِيْ وَ اَعُوْذُ
 بِكَ مِنْ شَرِّ وَ سَاوِسِ الصَّدْرِ وَ شَتَاتِ الْاَمْرِ وَ فِتْنَةِ
 الْقَبْرِ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي النَّهَارِ وَ مِنْ

شَرِّ مَا تَهْبُ بِهِ الرِّيحُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

سُبْحَانَكَ مَا عَبْدُكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا اللَّهُ. سُبْحَانَكَ مَا
ذَكَرْنَاكَ حَقَّ ذِكْرِكَ يَا اللَّهُ.

İki Yeşil Direk Arasında

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَعَفْ وَ تَكْرَّمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ،
إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ. إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ.
رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا
عَذَابَ النَّارِ.

Safâ'ya Yaklaşınca:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ
اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَ مَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾

SA'YIN 4. ŞAVTI

Allahu Ekber! Allahu Ekber! Lâ ilâhe illallahu
vallahu ekber! Allahu Ekber ve lillahi'l-hamd!

Allah'ım! Senden, sence bilinen bütün hayırları
istiyor, senin ilminin kuşattığı şeylerden sana sığın-
yor, hatalarımdan tevbe ediyor, mağfiret diliyoruz.
Elbette ki sen her gâybı her yönüyle bilensin.

Her şeyin maliki, hükümrânı, hakk-ı mübîn Al-
lah'tan başka ilah yoktur. Söylediği her sözde, her
vaatte sadık, emin Muhammed onun rasûlüdür.

Allah'ım! Beni İslâm nûruna, hidayete erdirdik-
ten sonra, imanımı kalbimden söküp alma. Ruhu-
mu, imanımı gönlümde taşıırken, müslüman olarak
teslim al.

Allah'ım! Kalbimi nurlandır. Kulaklarımı, gözü-
mü nurlandır. Allah'ım! Göğsümü genişlet, ferah-
landır. İşlerimi kolaylaştır. İçten gelen vesveselerin
şerrinden, dağınıklık, perişanlıktan ve kabir azabın-
dan sana sığınırım.

Allah'ım! Ey merhametlilerin en merhametli-
si! Gecelerin gizlediği, gündüzlerin sakladığı, esen
rüzgârların taşıdığı şerlerden sana sığınırım.

Allah'ım! Seni tesbih ederim. Sana hakkıyla ibadet edemedik, kulluk yapamadık. Allah'ım! Seni hakkıyla zikredemedik. Seni tesbih ederim, seni her türlü noksanlıktan tenzih ederim.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim! Günahlarımızı bağışla, mağfiret buyur! Bizlere rahmet et, bizleri affet, bizlere kerem buyur! İşlediğimiz günahları biliyorsun, bütün hata ve günahlarımızı affet.

Sen, şüphesiz bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Ey Rabbimiz! Sen, sonsuz izzet ve kerem sahibisin. Rabbimiz! Bizlere dünyada da, ahirette de iyilik ve güzellikler nasip et. Bizleri Cehennem ateşinden koru.

Safâ'ya Yaklaşınca

“Elbette ki Safâ ve Merve Allah'ın şîârından, nişanelerinden birer şîâr, birer nişanedir. Her kim, hacc veya umre vesilesiyle Beytullah'ı ziyaret ederse bu tepecikler arasında gidip gelerek sa'y yapmasında bir mahzur yoktur. Her kim gönülden gelerek bir hayr işlerse, şüphesiz Allah yapılan iyiliklere en güzel mükâfât veren ve her şeyi bütün incelikleri ile bilen, sonsuz ilim sahibidir.”

SA'YIN 5. ŞAVTI

اَللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ. لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ
اَكْبَرُ وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ كَبِيْرًا وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيْرًا
وَ سُبْحَانَ اللّٰهِ بُكْرَةً وَ اَصِيْلًا. لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيْكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيْرٌ. سُبْحَانَكَ مَا شَكَرْنَاكَ حَقَّ شُكْرِكَ يَا اَللّٰهُ.
سُبْحَانَكَ مَا اَعْلٰى شَأْنُكَ.

اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ اِلَيْنَا الْاِيْمَانَ وَ زَيِّنْهُ فِى قُلُوْبِنَا وَ كَرِّهْ اِلَيْنَا
الْكُفْرَ وَ الْفُسُوْقَ وَ الْعِصْيَانَ وَ اجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِيْنَ.

İki Yeşil Direk Arasında

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَ عَفْ وَ تَكْرَّمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ،
اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ. اِنَّكَ اَنْتَ اللّٰهُ الْاَعَزُّ الْاَكْرَمُ.
رَبَّنَا اَتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا
عَذَابَ النَّارِ.

Yeşil Direkleri Geçtikten Sonra

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الْمَلِكُ. لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ. اَنْتَ رَبُّنَا وَ نَحْنُ

عِبَادُكَ ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَ اعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَاعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
 جَمِيعاً فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَ اهْدِنَا لِأَحْسَنِ
 الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَ اصْرِفْ عَنَّا سَيِّئَهَا
 لَا يَصْرِفُ عَنَّا سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. لِيُنِّكَ وَ سَعْدِيكَ وَ الْخَيْرُ
 كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَ الشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ تَبَارَكْتَ
 وَ تَعَالَيْتَ. أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ.

اَللّٰهُمَّ اهْدِنَا بِالْهُدٰى وَ نَقِّنَا بِالتَّقْوٰى وَاعْفِرْ لَنَا فِى الْاٰخِرَةِ
 وَ الْاُولٰى. اَللّٰهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ
 وَ فَضْلِكَ وَ رِزْقِكَ. اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْئَلُكَ النِّعَمَ الْمُقِيمَ الَّذِى
 لَا يَحُولُ وَ لَا يَزُولُ اَبَدًا.

Merve'ye Yaklaşınca

﴿إِنَّ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ
 اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَ مَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
 فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾

SA'YIN 5. ŞAVTI

Allahu Ekber! Allahu Ekber! Lâ ilâhe illallahu valla-hu ekber! Allahu Ekber ve lillahi'l-hamd!

Allahu Ekber kebîrâ! Ve'l-hamdü lillahi kesîrâ! Ve sübhânallahi bükraten ve asîlâ!

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Yalnız o vardır. Hiçbir ortağı yoktur, mülk onundur. Hamd onadır. O her şeye kadirdir. Rabbim! Seni tenzih ederim. Allah'ım! Sana layıkıyla şükredemedik. Ya Rab! Senin şanın ne yücedir, seni tesbih, seni bütün noksanlıklardan tenzih ederim.

Allah'ım! İmanı bize sevdire. Onu gönlümüze güzel göster. Bizleri küfür, dalalet, fık u fücurdan ve isyandan nefret ettir, uzaklaştı. Bizleri hak yolda müstakim, olgunluğa ve rüşde erenlerden eyle!

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim! Günahlarımızı bağışla, mağfiret buyur! Bizlere rahmet et, bizleri affet, bizlere kerem buyur! İşlediğimiz günahları biliyorsun, bütün hata ve günahlarımızı affet.

Sen, şüphesiz bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Ey Rabbimiz! Sen, sonsuz izzet ve kerem sahibisin. Rabbimiz! Bizlere dünyada da, ahirette de iyilik ve güzellikler nasip et. Bizleri Cehennem ateşinden koru.

Yeşil Direkleri Geçince

Allah'ım! Mülk senindir. Hüküm senindir. Senden başka ilah yoktur. Rabbimiz sensin, biz senin kulları-

nız. Nefsimize zulmettik, hatalarımızın, günahlarımızın varlığını biliyor, itiraf ediyoruz. Bütün günahlarımızı bağışlamayı diliyoruz. Günahları senden başka hiç kimse affedemez. Bizleri ahlâkın en güzeline erdir; senden başka hiç kimse ahlâk güzelliğine erdiremez. Bizi çirkin ahlâk ve huylardan uzaklaştır, senden başka hiç kimse çirkinliklerden uzaklaştıramaz.

Rabbim! Her emrine, her davetine uymaya hazırım. Bu duygu ve arzuyla huzuruna geldim, bütün varlığım la sana yöneldim. Bütün hayırlar senin elindedir, şer ise sana nisbet edilemez. Benim varlığım senindir. Dönüşüm, varışım sanadır, tebrik, övgü sanadır, yücelik senindir. Senden mağfiret diliyor, tevbeyle sana yöneliyorum.

Allah'ım! Bizi hakka hidayet eyle! Takva ile temizliğe erdir. Hem dünya hem de âhiret için mağfiret eyle! Allah'ım! Bizlere bereketinden, rahmetinden, fazlından ve rızklarından haz nasib eyle! Allah'ım! Ebediyen tükenmeyen, kaybolmayan, değişmeyen nimetlerinden bizlere de lütfetmeni diliyoruz.

Merve'ye Yaklaşınca

“Elbette ki Safâ ve Merve Allah'ın şîârından, nişânelerinden birer şîâr, birer nişânedir. Her kim, hacc veya umre vesilesiyle Beytullah'ı ziyaret ederse bu tepecikler arasında gidip gelerek sa'y yapmasında bir mahzur yoktur. Her kim gönülden gelerek bir hayır işlerse, şüphesiz Allah yapılan iyiliklere en güzel mükâfât veren ve her şeyi bütün incelikleri ile bilen, sonsuz ilim sahibidir.”

SA'YIN 6. ŞAVTI

اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ
الْحَمْدُ. اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ
وَ مَنْ فِيهِنَّ، لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ
مَنْ فِيهِنَّ، وَ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ
وَ مَنْ فِيهِنَّ، وَ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ، وَ وَعْدُكَ الْحَقُّ
وَ قَوْلُكَ حَقٌّ وَ الْجَنَّةُ حَقٌّ وَ النَّارُ حَقٌّ وَ النَّبِيُّونَ حَقٌّ
وَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقٌّ.

اَللّٰهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَ بِكَ أَمَنْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْكَ
أَنْبَتُ وَ بِكَ خَاصَمْتُ وَ إِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاعْفِرْ لِي مَا
قَدَّمْتُ وَ مَا أَخَّرْتُ وَ مَا أَسْرَرْتُ وَ مَا أَعْلَنْتُ. أَنْتَ
الْمُقَدِّمُ وَ أَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَ لَا حَوْلَ وَ لَا
قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

اَللّٰهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْنَا وَ بِفَضْلِكَ اسْتَعْنَيْنَا وَ فِي دَارِكَ

وَإِنْعَامِكَ وَ عَطَائِكَ وَ إِحْسَانِكَ أَصْبَحْنَا وَ أَمْسَيْنَا.
 أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا قَبْلَكَ شَيْءٌ وَ الْآخِرُ فَلَا بَعْدَكَ شَيْءٌ
 وَ الظَّاهِرُ فَلَا شَيْءَ فَوْقَكَ وَ الْبَاطِنُ فَلَا شَيْءَ دُونَكَ.
 نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَلَسِ وَ الْكَمَلِ وَ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ فِتْنَةِ
 الْغِنَى وَ نَسْأَلُكَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ.

İki Yeşil Direk Arasında

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَ عَفْ وَ تَكْرَّمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ،
 إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ. إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ.
 رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا
 عَذَابَ النَّارِ

Safâ'ya Yaklaşınca:

﴿إِنَّ الصِّفَا وَ الْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ
 أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَ مَنْ تَطَوَّعَ
 خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾

SA'YIN 6. ŞAVTI

Allahu Ekber! Allahu Ekber! Lâ ilâhe illallahu val-lahu ekber! Allahu Ekber ve lillahi'l-hamd!

Allah'ım! Hamd sanadır. Göklerin ve yeryüzünün, göklerde ve yerde bulunan herşeyin hakimi ve müdebbiri sensin. Hamd sanadır. Göklerde ve yerde bulunan herşeyin nuru sensin. Hamd sanadır.

Göklerde ve yerde bulunan herşeyin gerçek sahibi, mâliki sensin. Hamd sanadır. Sen, haksın! Vaadin haktır, sözün haktır, Cennet hak, Cehennem hak, Peygamber hak, Muhammed Mustafâ^(sav) hak, kıyamet haktır.

Allah'ım! Sana teslim oldum, sana iman ettim. Sana tevekkül ettim, sana yöneldim, sana tevbe ettim, devamı sana sunar, seni hakem tanırım. Rab-bim! Yaptığım, yapacağım gizli-aşıkâr bütün günah-larımı bağışla!

Sen, ezelîsin, sen ebedîsin, senden başka ilah yoktur. Kuvvet ve kudret ancak yüceler yücesi Allah'a aittir. Allah'ım! Senin nurunla hidayet bulduk, senin lütuf ve kereminle muhtaçlıktan kurtulduk, senin yurdunda, senin nimetlerin, rızkın, ihsanıyla sabahladık, akşam ettik; hayat sürdük.

Sen ezelîsin; senden önce hiçbir şey yoktur. Sen

ebedîsin, senden sonraya kalacak yoktur. En üstün sensin; senden üstün hiç kimse yoktur. En derunda sen varsın; senden daha içte hiç kimse yoktur. İflas etmekten, tembelliğe, atâlate düşmekten, kabir azabına uğramaktan, varlığın kötü imtihanından sana sığınırız. Senden Cennet nimetine ulaşmayı dileriz.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim! Günahlarımızı bağışla, mağfiret buyur! Bizlere rahmet et, bizleri affet, bizlere kerem buyur! İşlediğimiz günahları biliyorsun, bütün hata ve günahlarımızı affet.

Sen, şüphesiz bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Ey Rabbimiz! Sen, sonsuz izzet ve kerem sahibisin. Rabbimiz! Bizlere dünyada da, ahirette de iyilik ve güzellikler nasip et. Bizleri Cehennem ateşinden koru.

Safâ'ya Yaklaşınca

“Elbette ki, Safâ ve Merve Allah'ın şîârından, nişânelerinden birer şîâr, birer nişânedir. Her kim, hacc veya umre vesilesiyle Beytullah'ı ziyaret ederse bu tepecikler arasında gidip gelerek sa'y yapmasında bir mahzur yoktur. Her kim gönülden gelerek bir hayr işlerse, şüphesiz Allah yapılan iyiliklere en güzel mükâfât veren ve her şeyi bütün incelikleri ile bilen, sonsuz ilim sahibidir.”

SA'YIN 7. ŞAVTI

اَللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ. لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ
وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ. اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُّوَفِّي نِعَمَكَ يُّكَافِي
مَزِيْدَكَ اَحْمَدُكَ بِجَمِيْعِ مَحَامِدِكَ مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ
أَعْلَمْ وَعَلَى كُلِّ حَالٍ. اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ وَعَلَى اٰلِ مُحَمَّدٍ.

İki Yeşil Direk Arasında

رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ عَفْ وَ تَكْرَّمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ اِنَّكَ
تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ اللّٰهُ الْاَعَزُّ الْاَكْرَمُ.
رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ
النَّارِ.

Yeşil Direkleri Geçince

اَللّٰهُمَّ اَعِزَّنَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ وَ اَعِزَّنَا مِنْ كُلِّ سُوْءٍ وَ
قَتِّعْنَا بِمَا رَزَقْتَنَا وَ بَارِكْ لَنَا فِيْمَا اَعْطَيْتَنَا.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ اَكْرَمَ وَفِدِكَ عَلَيكَ وَ اَلْزِمْنَا سَبِيْلَ
الْاِسْتِقْلَامَةِ حَتّٰى نَلْقَاكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ.

اَللّٰهُمَّ اخْتِمِ بِالْخَيْرَاتِ اَجَالَنَا وَ حَقِّقْ بِفَضْلِكَ اَمَالَنَا وَ
سَهِّلْ لِّبْلُوْغِ رِضَاكَ سُبُلَنَا وَ حَسِّنْ فِى جَمِيْعِ الْاُخْوَالِ
اَعْمَالَنَا.

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَ اَرْحَمْنَا وَ عَافِنَا وَ اَرْزُقْنَا. اَللّٰهُمَّ يَا
مُصَرِّفَ الْقُلُوْبِ صَرِّفْ قُلُوْبَنَا عَلٰى طَاعَتِكَ.

اَللّٰهُمَّ تَوَفَّنَا مُسْلِمِيْنَ وَ اَلْحِقْنَا بِالصّٰلِحِيْنَ غَيْرَ خَزَايَا وَ
لَا مَفْتُوْنِيْنَ.

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ وَ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ.

Merve'ye Yaklaşınca

﴿اِنَّ الصِّفَا وَ الْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللّٰهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ
اَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَ مَنْ تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَاِنَّ اللّٰهَ شَاكِرٌ عَلِيْمٌ﴾

SA'YIN 7. ŞAVTI

Allahu Ekber! Allahu Ekber! Lâ ilâhe illallahu val-lahu ekber! Allahu Ekber ve lillahi'l-hamd!

Allah'ım! Nimetlerine, lütfuna layık bütün hamdler sanadır. Bildiğim, bilmediğim hamdi gerektiren herşey için her durumda hamd ederim.

Allah'ım! Muhammed Mustafâ'ya, ehl-i beytine salât ü selam eyle!

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim! Günahlarımızı bağışla, mağfiret buyur! Bizlere rahmet et, bizleri affet, bizlere kerem buyur! İşlediğimiz günahları biliyorsun, bütün hata ve günahlarımızı affet.

Sen, şüphesiz bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Ey Rabbimiz! Sen, sonsuz izzet ve kerem sahibisin. Rabbimiz! Bizlere dünyada da, ahirette de iyilik ve güzellikler nasip et. Bizleri Cehennem ateşinden koru.

Yeşil Direkleri Geçince

Allah'ım! Bizleri, rahmetten kovulmuş şeytanın şerrinden ve her türlü kötülükten koru. Verdiğin rızıkta bizi kanaatkâr kıl, verdiğin nimetleri bereketli eyle.

Allah'ım! Bizi huzuruna gelen heyetlerin en çok ikram edilenlerinden kıl. Ey âlemlerin Rabbi, sana kavuşuncaya kadar bizleri doğru yoldan ayırma!

Allah'ım! Hayatımızı hayırlı amellerle sona erdir; emellerimizi lütuf ve fazlınla gerçekleştir; rızana ulaşmak için yolumuzu kolaylaştır, her durumda, her halde amellerimizi güzelleştir.

Allah'ım! Bize mağfiret eyle, rahmet eyle; sıhhat ve âfiyet nasip eyle, rızkını lütfeyle. Ey kalpleri çeviren Rabbim, kalplerimizi senin taatine yönelt.

Allah'ım! Bizi müslüman olarak vefat ettir. Elleri boş kalmadan, ziyana uğramadan, fitneye düşmeden salih kullarına ilhak et!

Rabbim! Kolaylaştır, zorlaştırma; hayırla tamamlamayı nasip et.

Merve'ye Yaklaşınca

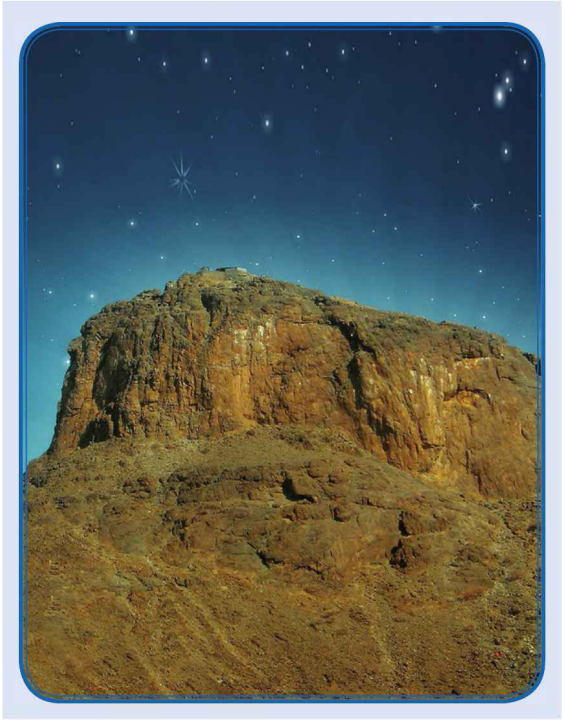
“Elbette ki Safâ ve Merve Allah'ın şîârından, nişânelerinden birer şîâr, birer nişânedir. Her kim, hacc veya umre vesilesiyle Beytullah'ı ziyaret ederse bu tepecikler arasında gidip gelerek sa'y yapmasında bir mahzur yoktur. Her kim gönülden gelerek bir hayr işlerse, şüphesiz Allah yapılan iyiliklere en güzel mükâfât veren ve her şeyi bütün incelikleri ile bilen, sonsuz ilim sahibidir.”

Say Tamamlanınca

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا وَ عَافِنَا وَاعْفُ عَنَّا وَ عَلَى طَلَعَتِكَ
وَ شُكْرِكَ أَعِنَّا وَ إِلَى غَيْرِكَ لَا تَكِلْنَا وَ عَلَى الْإِيمَانِ
وَ الْإِسْلَامِ الْكَامِلِ جَمِيعاً تَوْفَّنَا وَ أَنْتَ رَاضٍ عَنَّا.
اللَّهُمَّ ارْحَمْنَا بِتَرْكِ الْمَعَاصِي أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنَا وَارْحَمْنَا
أَنْ نَتَكَلَّفَ مَا لَا يَغْنِينَا وَ ارْزُقْنَا حُسْنَ النَّظَرِ فِي مَا
يُزْضِيكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Rabbimiz! İbadetlerimizi ve duâlarımızı kabul et! Bizlere afiyet ver. Sana ibadet, taat ve şükrümüzü eda için yardım et. Bizleri senden başkasına muhtaç etme. İman ve her şeyiyle yaşanan İslâm ile dünya hayatını tamamlamayı, senin rızana ulaşmış olarak bu dünyayı terk etmeyi nasip eyle.

Allah'ım! Bizleri yaşattığın sürece günahlardan, dünya ve âhiret için fayda sağlamayan boş işlerle uğraştan uzak tut. Böylece bizlere merhamet eyle. Ey merhametlilerin en merhametlisi Rabbim! Bize, hoşnut olacağın şeyleri güzel göster; bizleri onları seçen ve onlarla amel edenlerden eyle!

Dördüncü Bölüm
Mekke-i Mükەرreme'deki
Ziyaret Yerleri

Mekke-i Mükerreme, bütün mü'minlerin kible-gâhı, ilk vahyin indiği, İslâm nûrunun doğduğu ve bütün kâinâta yayıldığı, hak dâvânın, dalâletin karanlık çehresine karşı haykırıldığı, iman uğruna ilk çilelerin çekildiği, nice mücadelelerin vuku bulduğu ve nice mucizelerin gerçekleştiği topraklar. Rasûlullah^(sav) Efendimizin ana yurdu. İbrahim Aleyhisselam'ın duâsına ve beşeriyeti davetine mazhar olmuş bir diyar. Kısaca her adımı hatıralarla dolu, İslâmın beş temelinden bir olan Haccın ve gönüllere tazelik veren Umre ibadetinin mekânı...

Anlatılmakla bitmeyecek bir diyar. Ancak biz bu bölümde, Hacc ve Umre vesilesiyle ziyaretiniz sırasında mutad olarak gezeceğiniz yerlerle ilgili az ve öz bilgi vererek bu mukaddes diyârı yâd edeceğiz.

Daha geniş malumat için kaynaklara, bilgisi geniş ve güvenilir kimselere müracaat ediniz, bilginizi artırınız, duygularınızı tazeleyiniz.

CEBEL-İ NUR

Nûr Dağı, eski adıyla Cebel-i Hırâ. Hırâ mağarasının bulunduğu, Allah Rasûlü'ne ilk vahyin geldiği, dolayısıyla nübüvvet vazifesinin verildiği dağ...

Beytullah'tan yaklaşık 5-6 km kuzeyde. Hatta bir parça kuzeybatıya doğru.

Deniz seviyesinden yüksekliği 621m. Dağ eteğinden itibaren yüksekliği ise 281 metredir. Dağa ancak kuzey yamacından tırmanılabilir.

Mağaraya varmak için önce dağın zirvesine ulaşılması gerekir. Oradan kuzey-doğuya doğru biraz inilir, yaklaşık 5-6 m. indikten sonra sağa doğru dönülür. Sağa dönünce önünüze dikey ağızlı bir geçit gelir. Dar yeri 60 cm. civarındadır. Bu geçidin öbür ucu açıktır. Ancak bir kişinin, biraz da yan dönerek ve dikkat ederek geçebileceği bu geçidi öbür tarafa geçince, önü açık balkonumsu bir yere varılır. Önü açık bu küçük şüfeden sola dönünce de mağarayla karşı karşıya gelinir.

Rasûlullah^(sav) Efendimiz kırk yaşlarına gelmişti. Sık sık görmeye başladıkları sâdık rüyaların ardından gönlüne, تنها bir yere çekilme, tefekküre dalma, ibadetle Rabb'ine yönelme duyguları gelmiş yerleşmiş ve onu zorlamaya başlamıştı.²

Bu duygu arttıkça, zaman zaman Mekke evlerinden sıyrılır, dağ arası vâdîlerde, yamaçlarda dolaşırdı. Yanından geçtiği taşlar ve ağaçlar; “Es-selâmü

2. Buhârî, Bed'ü'l-Vahy (Umdetü'l-Kârî 1/ 51-52), Sahîh-i Müslim, İman, (1/ 139-145).

Aleyke Ya Rasûlallah!” diye kendisini selamladığında çevresine bakar, taşlardan, ağaçlardan başka bir şey göremeyince hayret eder, biraz da ürperirdi.

Bir gün Mekke'den ayrıldı; vâdîlerden sıyrılarak Hırâ Dağı'na geldi. Dağa tırmanarak Hırâ mağarasına ulaştı. Yönü Ka'be'ye dönük, vâdîlere hakim, sessiz, ıssız ve uzaktan Beytullah'ı gören bu mağara, onun gönlünü dolduran ibadet, tefekkür arzu ve isteğini gerçekleştirebileceği en uygun yerdi. Burayı kendisine mekan seçti.

Daha sonraki günlerde bu mağarada günlerce kalır, tefekküre dalar, sanki duyguları tazelenir, hassaslaşır, kendisini derin bir tefekkür dünyasında hissedirdi. Rabb'ine duâ eder, gecenin sessizliği ve huzur veren zaman akışı içerisinde, İbrâhîm^(as) dîni üzere ve şirke bulaşmamış bir fıtratla ibâdet ederdi.

Yiyeceği, içeceği bittiğinde Mekke'ye varır, Hatîce Vâlidemizin kendisine hazırladığı yiyecek ve içecekleri alarak yeniden Hırâ'ya dönerdi.

Kaynaklarımızın zikrettiğine göre, Ramazan ayının on yedisiydi. O yüce an gelmiş, o mübarek buluşma anı gerçekleşmenin eşiğindeydi.

Rasûlullah^(sav) o gün Hırâ Mağarası'nda iken, sessizlik ve sükûn her yeri kaplamışken birden karşısında Cibrîl'i^(as) gördü. Dehşete düşmüştü. Bu ıssız dağ başında bütün ufku dolduran bir varlıkla karşı karşıyaydı.

Cibrîl^(as) kendisine; "Oku!" diye hitap etmiş, Rasûlullah^(sav) Efendimiz heyecan içinde; "Ben okuma bilmem," diye karşılık vermişti.

Bunun üzerine Cibrîl^(as), onu kuşatıp sıkarak yeniden; "Oku!" demiş, Efendimiz yine; "Ben okuma bilmem," diye cevap vermişti.

Cibrîl^(as) tekrar kendisini sıkmış, bunalma noktasında serbest bırakmış ve:

﴿اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ. خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ. اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ. عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ.﴾

"Oku! Yaratan Rabb'inin adıyla!

O, insanı aşılانmış bir yumurtadan yarattı.

Oku! Rabb'in sonsuz kerem sahibi...

O ki, kalemle öğretti insana, bilmediklerini..." diyerek Alak Sûresinin ilk beş âyetini tebliğ ediyor ve gözden kayboluyordu.

Rasûlullah^(sav), korku ve ürpertinin tesirinden kurtulamamış ama duyduğu kelimelerin kalbine nakşedildiğini ve o garip vahy lezzetini hissetmişti. Sarp kayaları aşarak, yamaçlardan hızla aşağıya inmiş ve evinin yolunu tutmuştu.

Böylece nübüvvetin ilk günleri başlıyor, Kur'ân-ı Kerîm'den ilk âyetler vahyediliyordu.

CEBEL-İ SEVR

Rasûlullah^(sav) Efendimiz'in Mekke'den Medîne'ye hicret ederken saklandığı mağaranın bulunduğu dağdır. Mekke yakınlarındadır. Harem-i Şerif'in yaklaşıp güneyinde, hafif güney doğu istikametindedir.

Efendimiz, yol arkadaşı Ebubekir^(ra) ile birlikte, kendilerini arayan müşriklerin ilk hızı kesilinceye kadar üç gün kadar burada saklanmışlardı. Hız kesilip araştırmalar yavaşlayınca, yol rehberi Abdullah İbn Uraykıt, yedeğinde iki deve ile dağın eteklerine kadar gelmiş, bu kıymetli yolcuları alarak önce güneyden dolaşarak batıya doğru yol almış, daha sonra kuzeye yönelmiş, Kızıl Deniz sahili yakınlarından Medîne'ye doğru yol almıştı.

Mağarada kalındığı süre içerisinde Hz. Ebubekir'in yanında çalışan ve bu sırada çobanlık yapan

Âmir İbn Führeyre, göttüğü hayvanları izler üzerinde gezdirerek izleri kaybettiği gibi akşamları birkaç hayvanı dağın zirvesinde yer alan mağaraya yaklaştırarak Efendimiz ve Ebubekir'in süt ihtiyaçlarını temin ediyordu.

Hız. Ebubekir'in oğlu Abdullah henüz çocuk denecek yaşlarda olmasına rağmen Mekke'deki hareketleri takip ediyor, insanlar arasında dolaşıyor; her toplantıyı, her konuşmayı takip ediyordu. Bütün bilgileri topluyor, gecenin karanlığından istifade ederek Mekke ile Sevr arasındaki yamaçları, tepeleri aşırıp dağa tırmanıyor ve topladığı bilgileri Rasûlullah'a^(sav) ulaştırıyordu.

Yine Ebubekir'in kızı Esmâ^(ra) yol azığı ve su hazırlıyor, bunları taşıyıp babası ve Rasûlullah'a ulaştırıyordu. Onlar birer mü'min olarak üzerlerine düşen fedakârlığı imrenilecek bir güzellikte yapıyorlardı.

Bilindiği gibi bütün tedbirlere rağmen müşriklerden bir kısmı yine iz yakalamış, mağara önlerine kadar gelmeyi başarmışlardı. Onları gören Ebubekir^(ra) telaşlanmış, Efendimiz tarafından; *"Ebubekir! İki kişinin üçüncüsü Allah olursa, onlara bir zarar gelebileceğini zannediyor musun?"*³ **Üzülmeye Al-**

3. Sahih-i Buhârî, Fezâil (13/242), Sahih-i Müslim, Fezâil (4/1854).

lah bizimle beraberdir!" (Tevbe Sûresi, 9/ 40) buyru-larak teskin edilmişti.

Allah Azze ve Celle, Rasûlünü^(sav) korumuş, mağaranın ağzı örümcek ağıyla kaplanmış, iki yabani güvercin girişe yakın bir yere yuva yapmıştı. Mağaranın ağzını örümcek ağıyla kapalı gören, hemen yanındaki güvercin yuvasına dikkat eden takipçiler, içeride insan bulunmasına ihtimal vermedikleri için, içeriye bakmaya lüzum görmeden yola devam etmişlerdi. ⁴

Hicret gerçekleşmiş, Rasûlullah^(sav) Medîne'ye yerleşmiş, yepyeni bir tarih başlamıştı...

ARAFAT

Mekke-i Mükەرreme'nin yaklaşık doğu istikame-tinde, Harem-i Şerif'e 20-22 km mesafede, geniş, düz bir sahadır. Ana hatlarıyla sınırları Peygamber Efendimiz^(sav) tarafından tayin edilmiştir.

Sahanın ortasında, kuzeydoğusuna biraz daha yakın bir yerde Cebel-i Rahme yer alır. "Arafat Dağı" denilince bu dağ kastedilir. Ancak Arafat'ın kendisi dağ değil, ovadır; geniş bir vadidir.

4. Cebel-i Sevr'de ve sonrasında yaşananlar hakkında geniş bilgi için «Örnek Nesil» ve «Ufuklar Ötesinden Mukaddes Diyar'a...» isimli kitaplara müracaat ediniz.

Zilhicce ayının 9. günü hac için vakfe burada yapılır. Bu vakfe hacın iki rüknünden biridir ve Rasûlullah^(sav) tarafından; “Hac Arafat'ta vakfedir,” buyurularak ehemmiyetine işaret edilmiştir.

Peygamber Efendimiz vakfesini Cebel-i Rahme'nin önlerinde, kible istikametine yakın bir yerde yapmış, vedâ hutbesinin bir kısmını burada îrad etmişti. İlk ve son haccı olan Vedâ Haccı'nda öğle ve ikinci namazlarını birleştirerek Mescid-i Nemira'nın olduğu yerde kıldırması.

Mescid-i Nemira'nın diğer bir ismi Mescid-i Arafadır. Mescidin kible istikameti Urene Vadisinde olduğu için Mescid-i Urene olarak da anılmıştır. Urene Vadisi'nin Arafat'tan olmadığı, hadis-i şerifle sabittir.

Bu gün ülkemizden giden hacılara tahsis edilen bölge, Cebel-i Rahme'nin kuzey-batısına düşen bölgedir.

Arafat, Mekke harem hudutları dışındadır.

MÜZDELİFE

Müzdelife, Arafat'la Mina arasında, Mina'ya daha yakın, genişçe bir sahanın adıdır. Arafat'taki

vakfeden sonra, güneşin batımıyla yola çıkan hacı-
lar buraya gelir, akşamla yatsı namazını birleştirerek
burada, yatsı namazının vaktinde kılarlar.

Meş'ari'l-Haram, bu sahanın ortalarındadır. Ana
cemaat, namazlarını Meş'ari'l-Haram Camii'nde kı-
lar.

Cemrelere atılacak taşlar buradan toplanır. Bil-
hassa ilk gün Cemre-i Akabe'ye atılacak 7 taşın bu-
radan alınması sünnettir.

Hacılar, sabah namazını Müzdelife'de edâ eder,
sabah namazından sonra burada vakfe yapar. Bu
vakfe vacibtir. Müzdelife'nin her yeri vakfe yapmak
için uygundur.

Müzdelife ile Mina arasında "Muhassar" deni-
len bir vâdî vardır. Meş'aru'l-Haram Mescidi'nin ya-
nından devam eden yaya yolu bu vadîden geçerek
cemrelere gider. Kâbe'yi yıkmaya gelen ve çok iri
bir filin baş çektiği Ebrehe Ordusu bu vâdîde durdu-
rulmuş ve dalga dalga sürüler halinde gelen kuşların
attığı taşlarla burada helak edilmiştir.

Muhassar Vadîsinden geçerek gidenlerin vadîyi
hızlı geçmeleri sünnete uygun olandır.

MİNA

Mina, Müzdelife ile Mekke arasında dağlarla çevrili bir vadîdir. Mekke istikametinde Akabe Vadisi ile son bulur. Mescid-i Hayf ve Cemreler (taşlama noktaları) buradadır.

Hacda bayram geceleri burada geceleme sünnet-i müekkedir.

Mescid-i Hayf'ın olduğu mekan, Allah Rasûlü'nün Mina'da kendisine konaklama yeri olarak seçtiği, namazları edâ ettiği mekandır.

Mina tarihî nice hatıraların yaşandığı yerdir. İbrahim^(as), oğlu İsmâil'i^(as) kurban etmek için bu mıntıka getirmişti.

Rasûlullah^(sav) Efendimiz'in Medînelilerle buluştuğu Akabe Vâdisi de buraya, bilhassa Büyük Cemre'ye yakındır. Buluşmanın 1. ve 2. Akabe Biatları'nın yapıldığı yerde "Biat Mescid"i diye anılan küçük bir câmi vardır.

Rasulullah'ın^(sav) Doğduğu Ev

Harem-i Şerif'e yakın, Beytullah'tan Bâbü's-Selâm'a doğru yönelince kapıdan çıktıktan sonra yaklaşık 200 m mesafededir. Çevresi tamamen bo-

şalmış durumdadır. Asıl evin yerine yapılmış olan betonarme bir bina, bu gün kütüphane olarak kullanılmaktadır.

Burası Allah Rasûlü'nün evi olarak anılıyor olsa da Efendimiz'in evi değil, dünyaya geldiği evdir. Rasûlullah^(sav) Hatice Vâlidemiz'le evlenince amcası Ebu Talib'in evinden Vâlidemiz'in evine intikal etmiş, dolayısıyla Efendimiz'in Mekke'de kendisine ait bir evi olmamıştır.

CENNETÜ'L-MUALLÂ

Mekke-i Mükەرreme'nin asıl tarihî kabristanıdır. Medîne'de bulunan Cennetü'l-Bakî'den sonra fazîleti en çok olan kabristandır. Hatice Vâlidemiz, Hz. Âişe Vâlidemizin ablası Esmâ^(ra) burada medfundur. Mekke'de vefat eden nice âlim ve fâzıl insanların toprağa verildiği bir yerdir.

Kabristan, Mekke'nin yukarısında yer alan "Hu-cûn" denilen mıntıkada, bir dağ arası vadisindedir.

MESCİD-İ CİN

Rasûlullah'ın^(sav) bir grup cinle buluştuğu ve onlara tebliğde bulunduğu yere yapılan mesciddir.

Bu konuyla ilgili rivâyet Abdulah İbn Mesûd'dan gelir. Efendimizle birlikte Hucûn taraflarında yer alan bu mevkî yakınlarında iken, Efendimiz bir hat çizerek Abdullah İbn Mesûd'tan buradan ileri geçmemesini, oturup dönüşünü beklemesini istemiştir. Kendisi ilerleyerek cinlerle buluşmuş ve onlara Kur'ân okumuş, onlardan biat almıştır.

Sonraki yıllarda bu hatıranın yaşandığı yere mescid yapılmış ve bu mescid "Cin Mescidi" olarak anılmıştır. Cin Mescidi Mescid-i Haram'dan Cennetü'l-Mu'allâ'ya giderken yolun solunda yer alır.

HUDEYBİYE

Hicretin altıncı yılında Hendek Gazvesinden sonra, Allah Rasûlü'nün^(sav) gördüğü bir rüyânın arkasından Medîne'de tatlı bir heyecan başlamış, çok geçmeden Allah Rasûlü^(sav) 1400 kadar sahabe ile birlikte Zü'l-Huleyfe'de umre için ihrama girmiş, kurbanlıkları yanlarına alarak Mekke'ye doğru yol almaya başlamışlardı. Müşriklerin engellemek için karar aldıkları ve Halid İbn Velid'in süvari birliğiyle önlerini kesmeye çalıştığı haberini alınca da yön değiştirerek Seniyyetü'l-Mirâr yolundan Hudeybiye Ovası'na inmişlerdi.

Burada konaklamışlar, Allah Rasûlü^(sav) sahabîleri ile istişare etmiş ve arada elçiler gelip gitmeye başlamıştı...

Elçi olarak giden Osman^(ra) Kureyşliler tarafından önce iyi karşılanıp sonra hapsedilince, bu durum Rasûlullah'a ve sahabelere öldürüldüğü şeklinde ulaşmıştı.

Bu haber üzerine Allah Rasûlü^(sav) “semura” denilen kısa yapraklı, küçük dikenli bir ağaç altında Müslümanları biata davet ediyordu. Bütün mü'minler biat ediyorlar, Allah Rasûlü bir eliyle diğerini tutarak Osman'ın yerine de biat ediyordu.

Yapılan bu biat sıradan bir biat değildi. Sabır ve sebat etmek, geri adım atmamak, sarsılmamak üzere yapılan bir biattı. Bazı sahabeler; “Biz o gün ölüme biat ettik,” diyerek bu biatın manasını özetliyordu. Belki hepsi aynı manaya geliyordu, ancak “ölümüne biat” ifadesi o gün yapılan biatın öz ifâdesiydi.

Bu biat, ismini âyet-i kerîmeden alarak tarihe “bey'atü'r-rıdvan” ve “bey'atü's-şecera” olarak geçiyordu. “Bey'atü'r-rıdvan” deniyordu, çünkü Allah'ın rızasının tecelli ettiği ve müjdelendiği bir biattı. “Bey'atü's-şecera” deniyordu çünkü ağaç altında gerçekleşmişti; şecera, ağaç demektir.

Sahabelerin biatı devam ederken Hz. Osman'ın hayatta olduğu haberi geliyordu.

Son olarak Kureyş tarafından elçi olarak Süheyl İbn Amr geliyordu. Süheyl, sulh için gönderilmişti ve sulh istiyordu. Rasûlullah'ın huzuruna geldi. Oldukça uzun konuştu. Karşılıklı konuşmalardan sonra anlaşma yapılmasında ittifak edildi sonra anlaşma maddeleri kaleme alındı.

Anlaşma henüz imzalanmadan Süheyl'in oğlu Ebu Cendel zincirlerini sürükleyerek gelmişse de anlaşma gereği geri verildi.

Anlaşmanın bazı maddeleri ve anlaşma sırasında yaşananlar ölümüne biat eden sahabelere çok ağır gelmişti. Rasulullah'ın emrine rağmen ihramdan çıkmamış, bekliyorlardı. Efendimiz Ümmü Seleme Vâlidemizin tavsiyesi üzerine kendi kurbanını kesiyor, berberini çağırarak saçını tıraş ettiriyordu. Böylece sahabîler her şeyin bittiğini anlıyor, onlar da kurbanlarını kesip, birbirlerini tıraş ederek ihramdan çıkıyorlardı.

Bu umreden dönüş, geliş kadar şevkli değildi. Ancak dönüş sırasında Fetih Sûresi nazil oluyordu. **“Şüphesiz biz sana açık bir fetih ihsan bu-**

yurduk” müjdesi veriliyordu. Gönüller vahyin fetih müjdesiyle yatışıyor, çok geçmeden de anlaşmanın tesirleri görülmeye başlıyordu. Ertesi yıl da gelinerek coşkulu bir umre edâ ediliyordu...

Hudeybiye bu hatıraların yaşandığı bir yerdi. Eski Cidde yolu üzerinde ve yaklaşık Harem-i Şerife 25 km mesafededir. Eski ve yeni sınır taşları ve kuyular halen Harem sınırında sağlamlığını korumaktadır.

Yukarıda zikredilenler dışında Mescid-i Cin yakınlarında Mescid-i Şecere ve Mescid-i Râye vardır.

Zâhir Vâdisi girişinde Tuvâ Kuyusu yakınında da Mescid-i Tuvâ yer alır. Ten'im'de Âişe Mescidi, Ci'râne'de Ci'râne Mescidi gibi daha bir çok tarihî hatıranın bulunduğu mescidler ve mekanlar bu mukaddes beldeye serpilidir.

MEKKE'DEN AYRILIRKEN

اَللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْ هٰذَا اٰخِرَ الْعَهْدِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَ اِنْ
جَعَلْتَهُ هٰذَا اٰخِرَ الْعَهْدِ بِهٖ فَعَوِّضْنَا عَنْهُ الْجَنَّةَ يَا اَرْحَمَ
الرَّاحِمِيْنَ.

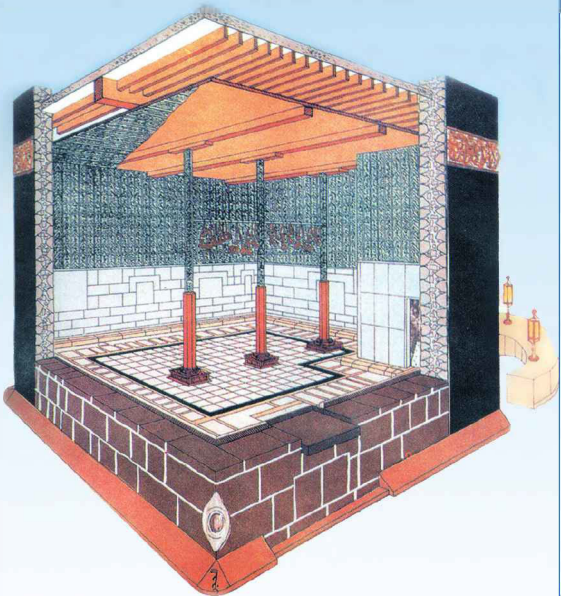
وَ صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى خَيْرِ خَلْقِهٖ مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِهٖ وَ
صَحْبِهٖ اٰجْمَعِيْنَ. وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ.

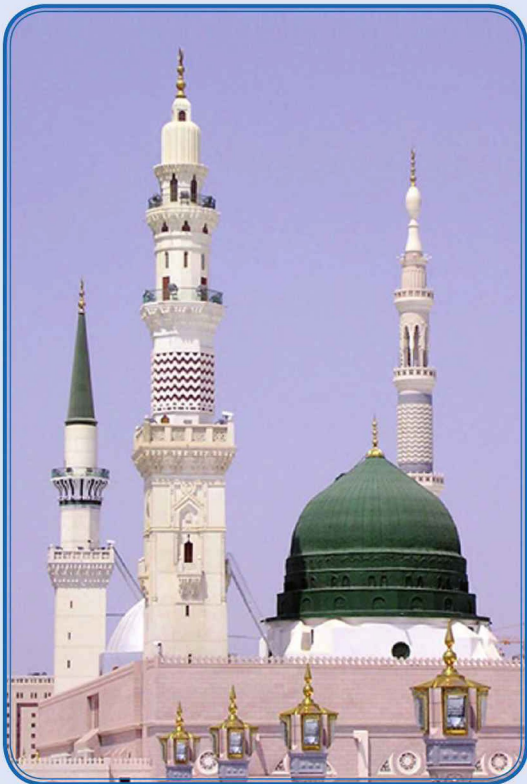
«Allah'ım! Bu ziyaretimi, Beyt-i Haram'ına son gelişim, ona son kavuşuşum eyleme! Eğer bu ziyaretim, onunla son buluşmam ise, Ey Merhametlilerin en merhemetlisi Rabbim, onun karşılığı bize Cennet nasib eyle!..

Yaratılmışların en hayırlısı Muhammed Mustafa'ya, ehl-i beytine ve bütün sahabelerine salât ü selam eyle!

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'adır...»

Kâbe'nin İç Görünüşü

Beşinci Bölüm

Mescid-i Nebî'yi ve
Rasûlullah'ı^(sav) Ziyaret

Ziyaret ve Medîne-i Münevere Hakkında Birkaç Kelime

Allah Rasûlünü, Habîbullah'ı, Kâinâtın Efendisi, bütün mahlukâtın en hayırlısı Muhammed Mustafa^(sav) Efendimiz'i ziyâret elbette ki sevâbı mûcib, Rabbimizin şefkat ve merhametini, lutuf ve keremini celbedicidir. Sebepsiz terki ise büyük bir gaflet, hürmetsizlik, katı yüreklilik ve cefâdır.

Nitekim Efendimiz^(sav);

«مَنْ حَجَّ الْبَيْتَ وَلَمْ يَزُرْنِي فَقَدْ جَفَانِي»

“Beytullah'ı haccedip de beni ziyâret etmeyen bana cefâ eder,” buyurmuşlardır.

Hadisi İbn Adıyy, “hasen” bir senedle rivayet eder.

Mescid-i Nebî'yi ziyâreti ve onda namazın fazîletini ise anlatmaya ne hâcet. Zira; Rasûlullah^(sav) şöyle buyurmuştur:

«لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِي هَذَا وَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى.»

“Üç mescid vardiki, gerçekten onları ziyâret için sefere çıkmaya, yol meşakkatlerine katlanıp onlara ulaşmaya değer: Benim bu mescidim, Mescid-i Haram ve Mescid-i Aksâ.”

Hadis, müttefekun aleyh bir hadistir. Bir başka müttefekun aleyh hadiste de;

«صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِي غَيْرِهِ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ.»

“Bu mescidimde kılınan bir namaz, diğer mescidlerde kılınan bin namazdan daha hayırlı, daha faziletlidir. Mescid-i Harâm müstesnâ,” buyrulur.

Bizleri gerçekten zorlayan meşru bir sebep yoksa bu ziyaret ihmal edilmemelidir. Gönüllerin bu manevî havayı teneffüs etmeye ve Allah Rasûlü'nün yanında bulunmaya, onun ümmeti olma şerefini onun yanında hissetmeye, bir süre onun misafiri, komşusu olmaya ihtiyacı vardır.

Medîne ise kelimelere zor sığan bir şehirdir. O, hicret yurdu, Güzel Belde, Nurlu Şehir'dir. İslâm Devletine ilk merkezlik eden ve kendi diyârını

terk etmek zorunda kalan Allah Rasûlü'ne ve binlerce sahâbeye kucak açan, onları bağrına basan bir şehirdir. Muhacirleriyle, ensâıyla, azm dolu, ihlâs dolu, aşk-vecd dolu, tâat-zühd dolu, sadâkat, sebat ve cihad iştiyakıyla dolu altın neslin binlerce hâtırasını taşıyan bir şehir...

Bu güzel şehir, bu Peygamber Şehri, ilk İslâmî Devlet ve ilk cihad merkezi olduğu gibi, ilk toplu uhuvvetin (kardeşliğin) de merkezidir. Her karış toprağının ayrı bir ibret değeri, ayrı bir hatırası vardır. Dolayısıyla bu şehirde bilgiler bilgilere eklenmeli, hatıralar canlanmalı, güzel duygular yeniden yaşanmalı, tazelenmelidir...

Medîne-i Münevvere'nin fazîletini, kadr ü kıymetini bildiren birçok hadis-i şerif vardır. Şimdi bunlardan ikisini paylaşıyoruz:

Ebu Hureyre^(ra), Allah Rasûlü'nün^(sav) şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:

«Evimle minberim arası, cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim havuzum üzerindedir.»

Yine Ebu Hureyre'nin^(ra) rivâyet ettiği bir başka hatıra, bir başka hadis:

“İnsanlar mevsimin ilk meyvesini görünce Rasûlullah^(sav) Efendimiz'e getirirlerdi. Rasûlullah^(sav) onu alınca;

“Allah'ım! Meyvelerimizi hakkımızda bereketli kıl. Medîne'mizi bize mübarek kıl.

Meyve ve mahsullerimizi ölçtüğümüz sâ'ımızı, müddümüzü bereketli eyle.

Allah'ım! Şüphesiz ki İbrahim kulundur, sevdiğin dostundur, peygamberindir. Ben de kulun ve peygamberinim. O sana Mekke için duâ etmişti. Ya Rab! Ben de sana, onun Mekke için duâ ettiği kadar ve bir o kadar daha Medine için duâ ediyorum,” diye duâ ederdi.

Sonra, doğumu en yakın olan küçük çocuğu çağırır ve bu meyveyi ona verirdi.

MEDİNE YOLLARINDA

Mescid-i Nebî'yi ve Rasûlullah^(sav) Efendimiz'i ziyaret için yola çıkan bir kimse, yol boyunca çokça salât ü selâm getirir. Rasûlullah'ın^(sav) sîretinden hatıralar zikreder, İslâm nûrunun bize ulaşması, hakkı tebliğ, bâtılın azgın gidişini durdurmak için çek-

tiği çileleri ve mücadelelerini, cihadlarını yâd eder, kendini bedenlen ve mânen bu ziyâret için hazırlar, mesâfeler yaklaştıkça sevgi ve iştियakını ziyâdeleştirir, seyrini hızlandırır, hûşû ve teslimiyet ve edep-
le dolar.

Medine-i Münevvere'ye girerken şöyle duâ eder:

بِسْمِ اللَّهِ عَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. ﴿رَبِّ
أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ
وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا﴾

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَارْزُقْنِي مِنْ زِيَارَةِ
رَسُولِكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَزَقْتَ أَوْلِيَاءَكَ
وَ أَهْلَ طَاعَتِكَ وَ أَنْقِذْنِي مِنَ النَّارِ وَ اغْفِرْ لِي
وَ ارْحَمْنِي يَا خَيْرَ مَسْئُولٍ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ.

“Bismillâh. Allah Rasûlü'nün ümmetinden biri olarak onun mescidine yönelir, onu ziyarete azmederim. Güç ve kuvvet, ancak Allah'ın ihsanıyladır.

Rabbim! Girdiğim yere, hayırlı, selim ve müstakîm bir girişle girdir. Oradan çıkarırken de hayırlı bir çıkışla çıkar. Yüce katından güç, imkân ve yardım ihsan eyle.

Allah'ım! Rahmet kapılarını aç. Rasûlün'ün (sav) ziyaretiyle nimetlendir. Evliyâna nasip eylediğin, taât ehline bahşeylediğin lütufları bana da bahşeyle. Bu kulunu Cehennem azâbından kurtar, mağfiret eyle, merhamet buyur! Ey kendisinden talepte bulunanların ey hayırlısı! Ey Aziz, ey çok mağfiret eyleyen, rahmet ve şefkat sahibi Rabbim!"

Mescid'e Girerken de hûşû ve edeble -sağ ayağını takdim ederek- içeri adım atar şöyle der:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ وَ صَحْبِهِ
وَسَلِّمْ. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذُنُوْبِيْ وَ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ
رَحْمَتِكَ.

“Allah'ım! Hz. Muhammed Efendimize, Ehl-i Beytine, Ashab-ı Güzîne salâtü selam eyle!

Allah'ım! günahlarımı affeyle, benden mağfiretini esirgeme, Rahmet kapılarını aç!»

Mescid-i Nebî'de

Rasûlullah'ın^(sav) Mescidine girince -kerahet vakti değilse- önce "Tahiyyetü'l-Mescid" kılar. Mümkünse bu namazı mihrâbın minbere yakın yerinde edâ eder. Orada mümkün olmazsa bu makama yakın veya "Ravza-ı Mutahhara"nın müsâid bir yerinde; o da mümkün olmazsa imkân bulduğu yerde kılar. Çünkü giderek izdiham artmaktadır.

Namazını edâdan sonra hamd eder, şükreder, Rabb'ine bu nimete nâil oluşundan dolayı senâlar da bulunur.

Daha sonra, son derece edebli bir tavırla ve hûşû içinde bütün kalbiyle, bütün his ve duygularıyla Efendimizin kabrine yönelir. Hizasına gelince, Kabr-i Şerife dönük olarak durur, ellerini bağlar, Efendimizin hayatta iken huzurunda bulunuyormuşçasına onun heybetinin, azametinin, şeref ve kadr yüceliğinin şu-urunda olarak, çok yüksek değil ama duyulacak bir sesle şöyle diyerek selâmlar:

Rasûlullah (sav) Efendimiz'e Selâm

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيلَ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَفِيعَ الْأُمَّةِ

الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَيَّ جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ

الْمُرْسَلِينَ وَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَ عَلَيَّ لَكَ وَ أَهْلِ

بَيْتِكَ وَأَصْحَابِكَ أَجْمَعِينَ وَ سَائِرِ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

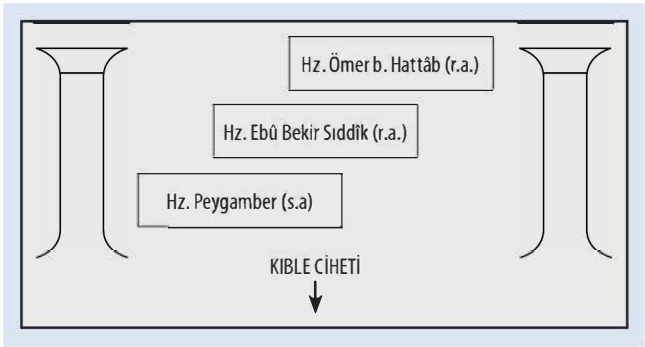
جَزَاكَ اللَّهُ عَنَّا أَفْضَلَ وَ أَكْمَلَ مَا جَزَى بِهِ رَسُولاً عَنِ

أُمَّتِهِ وَنَبِيًّا عَنْ قَوْمِهِ. وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ أَزْكَى وَأَعْلَى وَ
 أَذْنَى. وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَ خَيْرُهُ مِنْ خَلْقِهِ.
 وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ بَلَّغْتَ الرِّسَالَةَ وَ أَدَّيْتَ الْأَمَانَةَ وَنَصَحْتَ
 الْأُمَّةَ وَ أَقَمْتَ الْحُجَّةَ وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ
 وَ عَبَدْتَ رَبَّكَ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ. وَ صَلَاةُ اللَّهِ وَ
 مَلَائِكَتِهِ وَ جَمِيعِ خَلْقِهِ مِنْ أَهْلِ سَمَاوَاتِهِ وَ أَرْضِهِ
 عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ.

اللَّهُمَّ أَتِهِ الْوَسِيلَةَ وَ الْفَضِيلَةَ وَ الدَّرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّفِيعَةَ
 وَ ابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً الَّذِي وَعَدْتَهُ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ
 الْمِيعَادَ.

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ
 الشَّاهِدِينَ. آمَنْتُ بِاللَّهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ كُتِبَهِ وَ رُسُلِهِ وَ
 الْيَوْمَ الْآخِرِ وَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَ شَرِّهِ. اللَّهُمَّ فَتَبِّتْنَا عَلَى
 ذَلِكَ وَ لَا تَرِدْنَا عَلَى أَعْقَابِنَا.

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِبَائِنَا وَلِأُمَّهَاتِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا وَلِإِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ. وَ لَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا
لِلَّذِينَ آمَنُوا. رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ.

Önünde bulunduğumuz maksûrede Peygamber Efendimiz ile iki can yoldaşı Ebubekir^(ra) ve Ömer^(ra) vardır. Kabirleri, kible tarafından başlayarak arka arkaya sıralanır. En önde, sağ tarafı kibleye gelecek şekilde Rasûlullah^(sav) bulunmakta, onun arkasında başı Allah Rasûlü'nün göğüs hizasına gelecek şekilde Ebubekir^(ra), onun arkasında da aynı şekilde Ömer^(ra) yer alır.

Ziyaretçi, Peygamberimize selâm verdikten sonra Kabr-i Şerif'e dönük olarak bir adım sağa doğru ilerler ve Rasûlullah'ın halîfesi, yoldaşı Ebubekir'e selâm verir.

HZ. Ebubekir'e Selâm:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ رَسُولِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَزِيرَ رَسُولِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَانِي رَسُولِ اللَّهِ فِي الْغَارِ وَرَفِيقَهُ فِي الْأَسْفَارِ وَ أَمِينَهُ عَلَى الْأَسْرَارِ.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ.

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. جَزَاكَ اللَّهُ عَنْ

رَسُولِهِ وَ عَنِ الْإِسْلَامِ وَ أَهْلِهِ خَيْرَ الْجَزَاءِ وَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْكَ أَحْسَنَ الرِّضَا.

اللَّهُمَّ ارْضَ عَنْهُ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ وَ أَكْرِمْ مَقَامَهُ وَ أَجْزِلْ
ثَوَابَهُ بِفَضْلِكَ وَ كَرَمِكَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ.

Aynı şekilde bir adım daha sağa gider ve Ömeru-
'l-Faruk Hazretlerine selam verir.

HZ. ÖMER'E^(ra) SELÂM

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عُمَرَ الْفَارُوقَ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ اسْتَجَابَ اللَّهُ فِيهِ دَعْوَةَ خَاتَمِ
النَّبِيِّينَ.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَظْهَرَ اللَّهُ بِهِ الدِّينَ. السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا مَنْ نَطَقَ بِالصَّوَابِ وَ وَافَقَ قَوْلُهُ مُحْكَمَ الْكِتَابِ.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ عَاشَ حَمِيداً وَ خَرَجَ مِنَ الدُّنْيَا
شَهِيداً. جَزَاكَ اللَّهُ عَنْ نَبِيِّهِ وَ خَلِيفَتِهِ وَ أُمَّتِهِ خَيْرَ

الْجَزَاءِ. لَقَدْ نَصَرْتَ الْإِسْلَامَ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ فَتَحْتَ
مُعْظَمَ الْبِلَادِ بَعْدَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ. كَفَّلْتَ الْأَيْتَامَ
وَ وَصَّلْتَ الْأَرْحَامَ وَ قَوَّيْتَ بِكَ الْإِسْلَامَ. وَ كُنْتَ
لِلْمُسْلِمِينَ إِمَامًا مَرْضِيًّا وَ هَادِيًا مَهْدِيًّا. جَمَعْتَ
شَمْلَهُمْ وَ أَعَنْتَ فَقِيرَهُمْ وَ جَبَرْتَ كَسْرَهُمْ.

فَالسَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.

Ziyaret için hazır olanların çokluğu sebebiyle, başkasına eziyet vermeden Kabr-i Şerif önünde fazla beklemek pek mümkün olmamaktadır. Ancak تنها bir ana rast gelinir de mümkün olursa, son iki kabir hizasına durarak her iki halîfeye birden tekrar selâm verilir. Sonra yine Rasûlullah (sav) Efendimizin hizasına gelinir; huzurunda Cenâb-ı Allah'a istiğfar edilir, duâ ve niyazda bulunarak huzurdan edep- le ayrılır.

Bu arada Rasûlullah (sav) Efendimize selâm gönderenler varsa -biliniyor ve hatırlanıyorsa, isimle-

rini de zikrederek- bu selâmlar Efendimize ulaştırılır. İsimler hatırlanamıyorsa “selâm gönderen kardeşlerimiz” ifadesi gibi genel ifadeler kullanılarak selâmlar takdim edilir.

- Huzura gelen ziyareti bitirince minberin yanına gelir, duâ eder, Ravza-ı Mutahhara'da müsaid bir yerde namaz kılar, duâ ve niyazlarda bulunur.

- Medine-i Münevvere'de bulunduğu müddetçe namazlarını Mescid-i Nebî'de kılmaya titizlik gösterir, fırsat buldukça yeni ziyaretlerde bulunur.

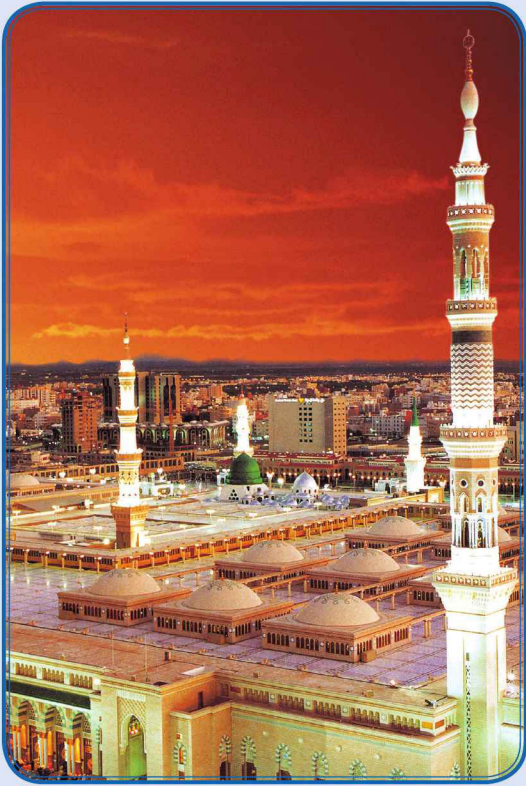
- Cennetü-l Baki', Uhud, Fetih Mescidleri (Hendek Gazvesinin cereyan ettiği yer), Kibleteyn ve Kuba Mescidini ve hatıraların yaşandığı sair yerleri, imkân nisbetinde ziyaret eder, duâ eder, o günleri yâd eder, azim ve şevk tazeler; aşk, vecd, ibret ve tâatla dolar.

Cennetü'l- Baki' ve Uhud Şehidliği Ziyâret Edilirken

اَلْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ.
اَلْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ وَ اِنَّا اِنْ شَاءَ اللّٰهُ بِكُمْ
لَا حِقُّونَ. اَنْتُمْ سَلَفُنَا وَ نَحْنُ بِالْاَثَرِ. يَغْفِرُ اللّٰهُ لَنَا وَ
لَكُمْ.

diye selâm verilir, duâ edilir.

Altıncı Bölüm

Medîne-i Münevvere'deki Ziyaret Yerleri

İslâm devletinin ilk baş şehri olan, Allah Rasûlünü ve binlerce sahabeyi bağrına basan Medine-i Münevvere, muhacirleriyle, ensâıyla, daha sonra yeni filizlenip yetişen fedakâr gençleriyle, ilim ve irfan dolu âlimleriyle gönüllerde mümtaz yeri olan birçok aziz insanın, Altın Çağ'da cereyan eden hâdiselerin, binlerce hâtırasını taşımaktadır.

Tarihler boyu bütün dünyaya misal olacak şan ve şeref dolu nice ibret levhalarının sergilendiği bir diyâr olduğu gibi adâletin en güzel örneklerinin de sergilendiği kâinatın en değerli devletinin ilk merkezidir. Her karış toprağının ayrı bir değerinin olduğu bilinen bir gerçektir. Bu diyarda yaşananların bilinmesi, güzel duygularla yoğrulması ve şuurunun paylaşılması, bu diyardan yurdumuza taşınacak en güzel hediyelerdendir.

Ancak biz, Mekke'de olduğu gibi burada da Mescid-i Nebî'den başlayarak sadece ziyaretini mutad hale gelen yerleri tanıtacağız.

MESCİD-İ NEBÎ

Mescid-i Nebî, Allah Rasûlü'nün^(sav) Medîne-i Münevvere'ye (o günkü ismiyle “Yesrib”e) hicretinin hemen ardından inşasına başladığı, inşasında hem Allah Rasûlü'nün^(sav), hem de nice güzîn sahâbînin emekleri, alın terleri ile azm, şevk, emel, ümit ve coşkularının olduğu bir mesciddir.

Şüphesiz Allah Rasûlü'nün^(sav) en çok imamette bulunduğu, içinde nice âyetlerin vahy olunduğu, nice sahâbînin gelerek İslâmla şeref bulup kelime-i şehâdet getirdiği, nice hatıraların yaşandığı, nice cihad ordularının hazırlandığı mesciddir...

Bu mescid, daha önce de zikredildiği gibi Allah Rasûlü'nün^(sav);

*“Bu mescidimde kılınan bir namaz, diğer mescidlerde kılınan bin namazdan daha hayırlı, daha faziletlidir. Ancak Mescid-i Harâm müstesnâ,”*⁵ buyurduğu mesciddir...

Asırlar boyu nice ilim-irfan ehli âlimlerin, fâzılların yetiştiği, nice mücâhidlerin Allah'a secde ettiği, nice hayırları, hatıraları sînesinde toplamış bir mesciddir. O, İki Cihan Serveri'nin, Kâinâtın Efendisi'nin, Allah'ın Habîbi Muhammed Mustafâ'nın mescididir.

5. Hadis, müttefekun aleyh bir hadistir.

Mescid-i Nebî'nin Binası

(Asr-ı Saadetten Bu Yana Yapılan Genişletmeler)

Hakkında Kısa Bilgiler

Mescid'in ilk binası, Hicretin ilk (M. 622) yılının Re-bîu'l-Evvel ayında binâ edilmişti. Bu binânın temeli taştan, duvarları kerpiçten, direkleri hurma gövdesinden, tavanı hurma dallarındandı.

Mescidin uzunluğu 70 zira' (yaklaşık 33 m), eni 60 zira' (28 m), tavan yüksekliği 5 zira' (2,4 m) idi.

Birinci Genişletme

Bundan yedi yıl sonra -yani hicretin 7. yılında- Hayber'in fethinden dönülünce Peygamber Efendimiz^(sav) Mescid-i Nebî'de ilk genişletmeyi yaptı. Enine 40, boyuna 30 zira' ekledi. Böylece mescid, 100×100 zira' (46,2×46,2 m) ebadında ve kare şeklinde 2135 m²lik bir alanı kaplayan bir bina halini aldı.

Kıble istikametine herhangi bir ilave yapılmamış, olduğu hizada kalmıştı.

Mescid-i Nebî'nin bu genişletme sonundaki hudutlarını, günümüze uygun olarak tarif etmek gerekirse; kuzeyde kubbelerle örtülü yere kadar, doğuda Efendimizin türbe duvarı, batıda minberden itibaren

5. sütuna kadar olan alandır. Nitekim bu alanın bitiş sınırındaki sütunlarında; “*Mescid-i Nebî'nin hududu, sınırı*” yazılıdır.

Bu hududun tayini, Efendimiz zamanındaki son şekil olduğu için önemlidir ve bu bilginin korunmasında fayda vardır.

İkinci Genişletme

Hiz. Ömer^(ra) devrinde Hicri 17, (Miladi 638.) yıla kadar mescidin bu yapısı devam etmiştir. Bu yılda Ömer^(ra) tarafından hem güney yönünde, hem kuzeyde, hem de batı istikametinde genişletme yapılmıştır. Kible istikametindeki genişletme, Peygamber Efendimizin mihrabı ile, Hiz. Osman^(ra) tarafından daha sonra yaptırılan ve günümüze kadar hizasını koruyan mihrab arasında yer alan revaka kadardır.

Batı tarafına ise iki sütun eklenmiştir. Kuzey istikametinde de 30 zira' (yaklaşık 14 m.) uzunluğunda bir genişletme yapılmıştı.

Üçüncü Genişletme

Bu genişletmeyi, Hiz. Osman yaptırmıştır. Hicri 29, (Miladi. 649) yılında yapılan genişletmede, güneye bir revak, batıya bir revak, kuzeye de 10 z. (4,62 m.) ilave edilmiştir.

Kible istikametindeki bu genişletme, bu günkü kible duvarı sınıridir.

Dördüncü Genişletme

Dördüncü genişletme Emevi halifelerinden Velid İbn Abdülmelik tarafından yapılmıştır. Bu genişletmenin yapıldığı tarih, H. 88-91 (M.707-710) yılları arasındır. Bu yıllarda Ömer İbn Abdülaziz^(rh.a.) Medine valisidir. Bu aziz insan, Medine’de de bir çok hayra imza atmış, herkesin sevgi ve takdirini toplamış, çevresine adalet ve huzur dağıtmıştır.

Onun valiliği sırasında yapılan bu genişletmede batıya iki sütunluk ilerleme yapılmış, batı sınırı bu günkü seviyesine gelmiştir. Doğu cihetinde ise önemli bir gelişme olmuş, bu yıllarda Validelerimizden hiç hayatta kalan olmadığı için onların odalarının bulunduğu saha da mescid içine alınmıştır. Validelerimizin odaları yıkılırken gözyaşlarını tutamayanlar olmuş; “Keşke kalsaydı da gelecek nesiller Allah Rasulü’nün^(sav) nasıl evlerde yaşadığını görseydiler,” denmiştir.

Kuzeyde de genişletme yapılmış, ilk defa bu devirde Mescid-i Nebî’ye 4 minare inşa edilmiştir. Yine oyma (girintili) mihrab yapılmış, mescide 20 kapı açılmıştır.

Beşinci Genişletme

Beşinci genişletme, Abbasi Halifesi Mehdi İbn Ebi Ca'fer zamanında olmuştur. Mehdi, H. 161-163 (M. 777-779) yılları arasında hem mescidi onarım ve bakımdan geçirtmiş, hem de kuzey kısmına ilave yapmış, mescid sadece kuzey yönünde genişlemiştir.

Altıncı Genişletme

Bu genişletme Sultan Eşref Kayıtbay tarafından yapılmıştır. Hicri 886-888 (Miladi 1481-1483) yılları arasında Sultan Eşref Kayıtbay'ın emriyle mescid ciddi bir onarım ve bakımdan geçirilmiş, ayrıca doğu tarafına (Efendimizin^(sav) kabri istikametinde) 2,25 z. (1,04 m.) genişletilmiştir.

Yedinci Genişletme

Yedinci genişletme ise; Osmanlı Sultanı Abdülmecid tarafından H. 1265-1277 (M. 1848-1861) yılları arası yaptırılmıştır. Genişletme onarım ve bakımla birlikte yapılmış; yapılan onarım ve genişletme ile Mescid-i Nebî yeni bir hüviyet kazanmıştır.

Ebyâr-ı Ali yakınlarındaki dağdan çıkarılan taşlar yontularak işlenmiş, duvarlar bu taşlarla örülmüş, mescidin üstü kubbelerle örtülmüş, kubbeler de kurşun levhalarla kaplanmıştır. Kubbe içleri, sütunlar,

mihraplar ve duvarlar Abdullah Zühdü Efendi tarafından âyetler, hadisler, Lafzatullah ve Peygamberimizin ismi ve beyitler yazılarak bezenmiştir.

(Çoğunun üstü kapatılmışken bu yazılar, yakın tarihte yenilenmiştir.)

Sekizinci Genişletme

Sekizinci genişletme, Suud Kralı Abdülaziz tarafından yaptırılmıştır. 1945-1955 yılları arasında gerçekleştirilen bu genişletme sırasında Abdülmecid'in yaptırdığı kuzeydeki bölmeden 6246 metrekarelik bölüm yıkılmış, bu bölmeye 6024 metrekarelik bir bölüm daha ilave edilerek yeniden inşâ edilmiştir.

Böylece mescidin boyu 128 m. eni 91 metreye ulaşmış, ortada doğudan batıya doğru uzanan ve üç revaktan meydana gelen bir kanat, üstü açık olarak bırakılmıştır. (Bu açık bölme, daha sonra elektrikli sistemle otomatik olarak açılıp kapanan şemsiyelerle örtülmüştür.)

Bu şekliyle mescidin cemaat kapasitesi 28.000 olmuştur.

Dokuzuncu Genişletme

Dokuzuncu ve günümüzdeki son genişletme ise gerçekten büyük çaptadır. 1984-1994 yılları arasında yapılan bu genişletme, Suudlular tarafından ön-

ceden yapılmış olan bölmenin üç tarafını kuşatan, önceki mimari yapıyla uyuşan, modern ve dev bir genişletmedir. Bu genişletme ile Mescid-i Nebî, yaklaşık dokuz kat büyümüştür.

Ayrıca yeni yapılan kısmın sathı da kullanıma uygun olarak inşa edilmiş ve bütünü teknik donatımlarla zenginleştirilmiştir.

Bu ilaveden sonra mescid zemininin genişliği 82.000 m², alacağı kişi adedi 150.000 olmuştur. Sütun sayısı 2104'de ulaşmıştır.

Namaz kılmaya uygun hale getirilen sathın genişliği ise 58.250 m² olup 90.000 kişinin namaz kılmasına uygundur.

Böylece Mescid-i Nebî'nin zemin ve satıhta namaz için hazırlanan toplam alanı 140.250 m² ve 240.010 kişiliktir.

Mescid-i Nebî'nin avlusu da fevkalâde bir şekilde düzenlenerek ve mermer döşenerek camiden taşan cemaatin namaz kılmasına uygun hale getirilmiştir. Bu alan 135.000 m²'dir ve rahatlıkla 430.000 kişi almaktadır. Bu durumda avlusu ile birlikte Mescid-i Nebî'de toplam 698.000 kişi aynı anda namaz kılacak durumdadır. Hâlâ genişletilmeye devam edilmekte, otomatik şemsiyelerle gölgelendirilmektedir.

Yeni yapılan kısma, altı minare daha ilave edilmiştir. Böylece minare sayısı ona çıkmıştır.

Mescidin bir bölümü kadınların namaz kılması için hazırlanmıştır.

Yeni bölmenin üzerinde 27 hareketli kubbe yer alır. Mescid bütünüyle soğutma sistemiyle donatılmış, avlusunun altına çift kat otopark inşa edilmiştir. Bu otopark normal şartlarda 4.444 araç alacak genişliktedir.

Mescid-i Nebî, bu yapısıyla, annelerimizin evlerini içine aldığı gibi, Ebubekir, Ca'fer, Abbas, Ammar, Abdullah İbn Mesud, Talha, Abdurrahman İbn Avf gibi bir çok sahabinin evlerini, Ebu Talha'nın evi ve Hâ' Kuyusu'nun bulunduğu bahçesini de sınırları içine almıştır.

UHUD VE UHUD ŞEHİDLİĞİ

Uhud, Medine-i Münevvere'nin kuzeyinde, Mescid-i Nebî'ye yaklaşık 4-5 km mesafededir. Rasûlullah^(sav) Efendimizin: “*Uhud bizi sever, biz de Uhud'u*” diye sevgisini kelimelere döktüğü dağdır.

Uhud Gazvesi, Hicrî 3. Yılda, Şevval ayının ortalarında (Milâdî, Mart 625 tarihinde) İslâm ordusu

ile Bedir Gazvesinin öcünü almak isteyen Mekke müşrikleri arasında yapılmıştır. Büyük bir imtihana sahne olmuş; savaş kazanılmışken okçuların zafer coşkusuyla Rasûlullah'ın^(sav) kesin emrine rağmen yerlerini terk etmesi, başlarındaki emirin ikazlarına uymamaları yüzünden aleyhe dönüşmüştür. Sahabelerden 70 kişi şehid olmuş, Rasûlullah^(sav) Efendimiz de yaralanmıştır.

Alınan ağır darbeye rağmen, fedakâr yiğitlerin azm ve gayretlerinde tesiriyle ordu yeniden toparlanmış, müdafaa harbine geçilmiştir. Daha büyük zarar vermeden müşrikler uzaklaşmak zorunda bırakılmıştır.

Şehidler arasında Rasûlullah^(sav) Efendimizin amcası, İslâm cihangiri Hz. Hamza, İslâmın ilk davetçisi Mus'ab İbn Umeyr de vardı.

O günden sonra “Okçular Tepesi” olarak anılan Cebel-i Ayneyn, Uhud dağının Medine'ye bakan tarafındadır.

Bu tepe ile Uhud yamaçları arasındaki vâdi, yaklaşık 1 km enindedir. Muharebe, bu sahada cereyan etmiştir. Şehidlik de buradadır ve okçular tepesine yakındır. Şehidliğin yanında Mescid-i Hamza vardır.

KIBLETEYN MESCİDİ

Hicretten önce ve hicretin ilk yıllarında namaz için kible Kudüs'teki Beytül-Makdis idi.

Rasûlullah'ın^(sav) gönlü hep Beytullah'ı kible edinmeyi arzu ederdi. Ancak emir gelmediği için Beytül-Makdis'e dönüyordu. Hicret-i Nebî'den 16-17 ay sonra bu arzusu gerçekleşiyor, kiblenin değiştirildiğini bildiren âyetler nâzil oluyordu.

Rasûlullah^(sav) bu sırada Medîne yakınlarında Benî Seleme kabîlesinin yaşadığı köyü ziyaret etmiş, rivayetlere göre Berâ İbn Ma'rûr'un kızı Ümmü Beşir'in davetine icâbet etmişti. Köyün mescidinde öğle namazını kıldırıyordu. Namazın iki rekatını tamamlamışlardı ki nüzûl başladı:

﴿قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا، فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ...﴾

“Ey Rasûlüm! Yüzünü semâya doğru çevirip durarak bir arayış, bir bekleyiş içinde olduğunu görüyoruz. Seni gönlüne hoş gelecek, arzu edegeldiğin kibleye döndürüyoruz. Yüzünü artık Mescid-i Harama çevir, Beytullah'ı kible edin!...” (Bakara Sûresi 144)

Âyet-i kerime nâzil olunca, Rasûlullah^(sav) Beytullah'a yöneldi. Arkasındaki saflar da konumunu yeniden ayarlayarak onu takip etti. Böylece aynı namazın ilk iki rekâtı Beytü'l-Makdis'e, son iki rekâtı da Beytullah'a (Kabe'ye) yönelinerek kılındığı için "Benî Seleme Mescidi" o günden sonra "Mescid-i Kibleteyn" (Çifte Kibleli Mescid) olarak anıldı.

Allah Rasûlü^(sav) bu kible değişimiyle sevinmiş, gönlü yeni bir canlılık ve sürûrla dolmuştu.

Bu haber, "Benî Hârise Mescidi"ne bir sahabe tarafından ulaştırıldığında orada da ikinci namazı kılınıyordu. Haberi getiren öğle namazını Allah Rasûlü^(sav) ile Kabe'ye yönelerek tamamlayan biriydi. Onların Beytü'l-Makdis'e doğru namaz kıldıklarını görünce, Allah'ı şahid tutarak onlara Rasûlullah^(sav) ile birlikte namazlarını artık Kabe'ye doğru dönerek edâ ettiklerini, kıblenin değiştiğini söyledi.

Kibleteyn Mescidi'nde yaşanan olayın bir benzeri de burada ikinci namazında yaşandı. İmam ve cemaat son iki rekatta Mescid-i Haram'a yöneldiler ve namazı böylece tamamladılar.

Bu hâdisenin bir başka şekli de, ertesi gün sabah namazında Kuba Mescidi'nde cereyan etmişse de "İki Kibleli Mescid" olarak anılmak, Allah Rasûlü

orada bulunduğu, âyet orada nazil olduğu ve ilk kible tahvili orada gerçekleştiği için “Benî Seleme Mescidi”ne nasip olmuştur.

FETİH MESCİDLERİ

Hendek Gazvesi sırasında karargah kurulan saha Mesâcid-i Seb’a (Yedi Mescidler) diye de anılır. Ancak bu mescidlere “Fetih Mescidlerİ” denmesinin daha uygun olduğuna inanıyoruz.

Yahudilerin tahrikiyle harekete geçen ve evre kabilelerle de anlaşan Mekkele müşrikler, mü’min mücahidlerin üç katından daha fazla bir güçle sa-vaş hazırlıkları yaparken; müdafaada kolaylık olur diye Selmân-ı Fârisî’nin^(ra) teklifi üzerine, anlaşmalı arazîden, dağlık ve taşlık bölgeden geri kalan açık bölgeye, bütün meşakkatlere ve yokluğa göğüs gererek kısa zamanda büyük bir hendek kazılmıştı.

Medine’nin kuzey doğusundan batısına kadar uzanan Harratü Vâkım ile Bathân Vâdisi arasında yer alan bu hendeğin en zayıf noktası, **Sel’ Dağı** önlerinde bırakılmış, karargahlar da buraya kurulmuş, düşman buranın karşısında yer almaya zorlanmış, burada karşılanmıştı.

Mescidler, karargah noktalarına sonradan, (Hicrî birinci asrın sonlarına doğru Ömer İbn Abdülaziz'in Medîne valiliği sırasında) bina edilmiştir. Daha sonra Osmanlılar tarafından yenilenmiş ve sağlamlaştırılmıştır.

Bu mescidlerden kible istikametine dönüldüğünde en geride olan ve Sel' Dağının yamacında yüksekçe bir noktada yer alanın adı Mescid-i Fetih'tir. Rasûlullah^(sav) Efendimiz'in merkez karargahı burada kurulmuş, burada duâ ve niyazda bulunmuş, mücadelenin birçok safhalarını buradan takip etmiştir.

Oradan kible istikametine doğru basamaklara inildiğinde ilk geline mescid, Selmân-ı Fârisî Mescidi'dir. Onun önünde de Hz. Ali Mescidi yer alıyordu. Bu mescid H. 1414 (M. 1993) yılında yeniden yapılma niyetiyle yıkıldı. Önce kazı yapıldığını gördük, sonra bu kazı durduruldu, daha sonra da açılan yer kapatılıp asfaltla örtüldü. Zannediyoruz ki fikir değiştirilmişti. Çok geçmeden mevcut mescidlerle Sel' Dağı arasına oldukça büyük bir câmi inşa edildi.

Selmân-ı Fârisî mescidinden kibleye doğru biraz daha ilerleyince sahanın ortalarına yakın bir yerde, düz zeminde Hz. Ömer Mescidi yer alır. Bu mescid günümüzde varlığını korumaktadır.

Hiz. Ömer Mescidi'nden biraz sola dönerek kible istikametine ilerleyip, önümüze çıkacak merdivenlerden Sel' Dağı'nın bu yöndeki yamacına tırmandığımızda karşımıza çıkacak mescid, Hiz. Ebubekir mescididir. Hemen hemen Fetih Mescidi ile aynı yükseklikte ve onunla karşı karşıyadır.

Buradan inilip Hiz. Ömer Mescidi'nin kible istikametine doğru yaklaşık 30 m ilerlendiğinde, Sel' Dağının bu yönde düzleştiği noktada Sa'd İbn Muaz Mescidi yer alır. Üstü açık küçücük bir mescid idi. Yan duvarları yıkılarak ortadan kaldırıldı. Halen halk tarafından buranın mescid olduğu bilinmekte ve açıkta da olsa namaz kılınmaktadır.

Özellikle İranlılar tarafından bu mescid, Fatıma Mescidi olarak tanınıyor ve yakın ilgi görüyorsa da bunun doğru olmadığı kanaatindeyiz. Çünkü Fatıma Vâlidemiz Uhud Gazvesine gelmişse de Hendek Gazvesinde bulunmamıştır.

Bu meydanda yer alan mescidlerin yedi değil altı olduğu, hiç bir devirde de yedi olmadığı bilinmektedir. O halde niçin Yedi Mescidler diye anılıyor? sorusuna cevap arandığında, bu ismin çok sonraları dillerde dolaşmaya başladığı, belki yedinci mescid olarak, güney istikamette yakınlarda yer alan Benî Haram Mescidi'nin veya Uhud tarafına doğru Sel'

Dağı'nın uzantısı olan ve Râye Tepesi üzerinde yer alan Mescid-i Râye'nin düşünülmüş olabileceği söylenmiştir.

KUBA MESCİDİ

Rasûlullah^(sav) Efendimiz, Medine-i Münevvere'-ye hicretleri esnasında, Medine yakınlarındaki Kuba köyünde konaklamış, bir müddet burada misafir olarak kalmış, bu esnada misafir olunan evin arkasındaki boş arsanın kenarları duvarla çevrilerek mescid haline getirilmiş, böylece **Kuba Mescidi** kurulmuştu.

Kuran-ı Kerim'de “takva üzerine kurulu mescid” diye övülen bu mescidi ve “temizliği sevenler” olarak övülen, temiz ve misafirperver Kubalıları Peygamberimiz bilhassa Cumartesi günleri ziyaret eder, onların gönüllerini hoş tutardı.

Hicretin ilk coşkusu burada yaşanmış, birçok Medîneli gelerek Peygamber Efendimizi burada ziyaret etmiş, Efendimizden sonra yola çıkanlar da gelerek ona burada yetişmişlerdir.

Kuba Mescidi de büyültülerek yeniden inşa edilmiş, Peygamberimizi misafir eden Gülsüm'ün^(ra) evi de mescid sınırları içinde kalmıştır.

CUMA MESCİDİ

Peygamber Efendimiz'in Kuba'ya Pazartesi günü öğle sıralarında ulaştığı, Pazartesi, Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri burada konakladığı, Cuma günü öğle yakınları buradan ayrılarak Medîne'ye doğru yola çıktığı nakledilir. Biraz ilerleyip Beni Sâlim (İbn Avf) topraklarına gelince, "Rânûna" denilen vâdide Cuma vakti girmişti. Peygamberimiz Medîne'de ilk Cuma namazını burada kıldı.

Onun ilk Cuma namazı kıldığı bu yere yapılan mescid, Cuma Mescidi olarak şöhret buldu.

Medine'den Kuba'ya giderken, Kuba yakınlarında yolun solundadır. Kuba Mescidinin kuzeyinden görülmektedir.

CENNETÜ'L - BAKÎ'

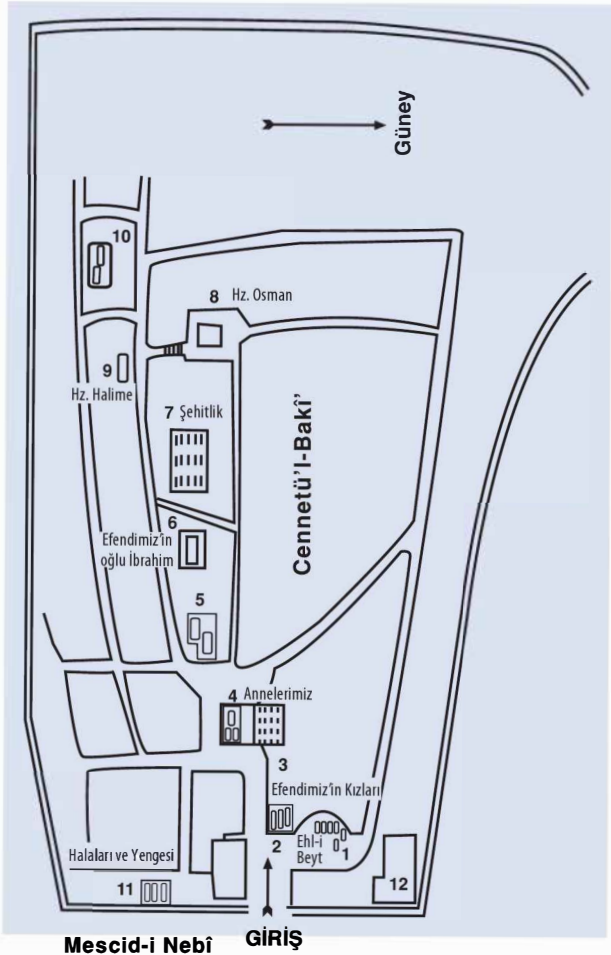
Mescid-i Nebî'nin doğusundadır. Asr-ı saâdetten bu yana kabristanlıktır. Önceden "ğargat" ağaçlarıyla kaplı olduğu, pazar yeri olarak kullanıldığı nakledilir. Ğargat ağaçlarıyla kaplı oluşu sebebiyle "Bakû'l-Ğargat" diye de anılır.

Burada on bin civarında sahabenin yattığı bilinmektedir. Medfun olan aziz sahâbîler arasında,

H.z. Osman, H.z. Abbas, Peygamberimizin halası Sa-
fiyye, Zevcelerinin çoğu, üç kızı, oğlu İbrahim, Süt
Annesi Halime, süt kardeşi Osman İbn Maz'un, to-
runu Hasan, H.z. Ali'nin ağabeyi Akîl, Ensarın ileri
gelenlerinden Sa'd İbn Mu'âz ... vardır.

*Ayrıca, Mescid-i Nebî çevresinde, Mescid-i
Ğamâme, Mescid-i Ebubekir, Mescid-i Ömer,
Mescid-i Osman, Mescid-i Ali, Mescid-i Bilal,
Mescid-i Sibâk, Mescid-i İcâbe, Mescid-i Ebuzer;
İstasyonun içinde Mescid-i Sükyâ, dışında Ha-
midiye Camii... gibi tarihi ve hatıralarla dolu bir
çok mescidler bulunmaktadır.*

Cennetü'l-Bakî'de Bilinen Kabirler

1 – Ehl-i Beyt Kabirleri:

<i>Hz. Abbas</i>	<i>Hz. Zeynel Âbidîn</i>
<i>Hz. Fatıma</i>	<i>Hz. Muhammed-i Bâkır</i>
<i>Hz. Hasan</i>	<i>Hz. Cafer-i Sâdık</i>

2 – Rasûlullah'ın^(sav) Kızları

<i>Zeynep</i>	<i>Rukiyye</i>	<i>Ümmü Gülsüm</i>
---------------	----------------	--------------------

3 – Vâlidelerimiz (Rasûlullah'ın zevceleri)

<i>Hz. Âişe</i>	<i>Hz. Zeyneb Binti Caş</i>
<i>Hz. Hafsa</i>	<i>Hz. Zeyneb Binti Huzeyme</i>
<i>Hz. Sevede</i>	<i>Hz. Mâriye</i>
<i>Hz. Ümmü Seleme</i>	<i>Hz. Cüveyriye</i>

Bilindiği gibi **Hatice Vâlidemiz** hicretten önce **Mekke**'de vefat etmiştir. **Meymûne Vâlidemiz** de Mekke yakınlarında **Seref** denilen vâdîde akrabalarının yanında vefat etmiş ve orada defnedilmiştir.

4 – Efendimizin Akrabâlarından;

Akîl İbn Ebî Tâlip (Hz. Ali'nin Ağabeyi)

Ebû Süfyân İbn Hâris (Efendimizin Amcaoğlu)

Abdullah İbn Cafer (Cafer-i Tayyar'ın oğlu)

5 – İmamlardan;

İmam Nâfi' (Şeyhü'l-Kurrâ-İmam Mâlik'in Hocası)

İmam Mâlik

6 – *Peygamber Efendimizin Oğlu İbrâhim*

7 – *Şehidlik*

(Uhud'da yaralanıp Medîne'de vefat edenlerle, Harra Vakası şehidlerinin defnedildiği yer)

8 – *Hz. Osman (Zünnûreyn)*

9 - *Halîme Sa'diyye (Peygamberimizin Süt Annesi)*

10 – *Ebu Sa'îd El-Hudrî Sa'd İbn Mu'âz*

11 – Efendimizin Halaları ve Yengesi

Safiyye Binti Abdilmuttalip

Atike Binti Abdilmuttalip

Fatıma Binti Esed (Hz. Ali'nin Annesi)

12 – Kabristan Hizmet Binası

Ayrıca, *Osman İbn Maz'ûn, Sa'd İbn Ebî Vakkâs, Abdurrahman İbn Auf, Abdullah İbn Mesud, Es'ad İbn Zûrâre ...* ve on bin civarında sahabî yatmaktadır.

و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين.

و صلى الله على من أرسله الله رحمة للعالمين و

هداية للناس أجمعين.

Yedinci Bölüm
Yolculuk Hakkında
Tavsiyeler

- Yolculuklar günümüzde büyük imkânlar içinde yapılıyor olsa da yine meşakkatlidir. Uyku ve beslenme nizamı insanın kendi evinde ve çevresindeki gibi dengeli değildir. Bu yüzden birçok insan gergindir. Ancak durum ne olursa olsun mü'min her zaman olgun, fedakâr ve iyiliksever olmalıdır.
- Çıkacağınız bu yolculuk sıradan bir yolculuk değildir. Evden ayrılış duâsında da zikredildiği gibi bu yolculuğa şan, şöhret, rütbe, kibir ve riyâ için çıkmıyorsunuz. Eğer çıkışınız bu niyetle ise kendinize geliniz, tevbe ediniz, niyetinizi düzeltiniz, gönül safiyetine eriniz.
- Bu yolculuk Allah rızasını kazanma yolculuğudur. O halde yolculuğa çıkmadan önce bu şuura eriniz. Daima sabırlı ve fedakâr olunuz. Yolculuktan kârlı dönmeyi bilin. Dönünce de Beytullah'a ulaşmış, dünyanın dört bir yanından gelen mü'min gönüllerle sel sel olup akmış bir müslümanın şuurunu taşıyınız. Güzel söz, amel ve davranışlarla dış dünyaya güzellikler aksettiriniz.
- Yolculuğa çıkmadan eşinizle, dostunuzla, yakınlarınızla, komşularınızla helalleşiniz. Evinizden sefer için iki rekat namaz kılarak ayrılınız.
- Yanınıza ihtiyacınız kadar eşya alınız. Lüzumsuz eşyayı kendinize de başkalarına da yük etmeyiniz. Yurt dışı uçuşlarda bagaj hakkınızın kişi başı 30 kg olduğunu unutmayınız.
- Yemekli olarak gidiyor olsanız bile yanınıza zarurî hallerde yenebilecek zeytin, peynir gibi kahvaltılık malzemelerde fayda vardır.

- Sürekli kullandığınız herhangi bir ilaç var ise uygun olan, onları doktor raporu ile birlikte yanınıza almanızdır. Her ne kadar bu ilaçların aynı veya benzeri bulunacak olsa bile, zaman ve mekân onları almaya uygun olmayabilir. Ya da kendi ilacınıza daha çok güveniyor, ona karşı iç rahatlığı hissediyor olabilirsiniz. Bu hissin tedavide payı vardır.
- Şeker, kalp hastalığı, böbrek yetmezliği gibi sürekli bir rahatsızlığınız varsa bu durumu kayıt sırasında şirket görevlilerine söyleyerek not ettiriniz.
- Sahra (çöl) iklimine gidiyorsunuz. Gece-gündüz sıcaklık farkının yüksek olduğunu unutmayınız. Giyeceklerinizi mevsimi dikkate alarak seçiniz. Eğer hacca gidiyorsanız Mina, Arafat, Müzdelife arası intikallerde gece açıkta kalabileceğinizi hesap ederek hareket ediniz.
- Yolculuk ve yapacağınız ibadetler hakkında önceden bilgi edininiz. Kitap okuyunuz ve okumak için yanınıza kitap alınız. Yaşayışla bütünleşen bilgi daha sağlam ve kalıcıdır. İbadetinizi, bilgi ve görgünüz için de kazançlı kılınız.
- Uçağa, otobüslere binerken, otellere yerleşirken aceleci olmayınız, başkalarına sıkıntı vermeyiniz, kul hakkı ihlali yapmayınız. Olgunluğu siz gösteriniz. Çevrenize ve görevlilere yardımcı olunuz, onları baskı altına almaya çalışmayınız, sıkıntı kaynağı olmayınız.
- Bir süre beraber bulunacağınız, birlikte ibadet edeceğiniz insanlarla gerçek dost olunuz, onlarla hasım olma gafletine düşmeyiniz.

- Mekke'ye Medîne'ye vardığınızda otelinizin adres kartını, telefonunu almayı, yollar hakkında bilgi edinmeyi unutmayınız.
- Vardığınız topraklar, İslâm nûrunun ilk yayılmaya başladığı, Allah Rasûlü'nün^(sav) gezip dolaştığı, nice acı ve çilelere katlanıp mücadeleler verdiği ve nice hatıraların yaşandığı topraklardır. Bunun idrakinde olarak hareket ediniz.
- Hac ve umreye birçok kereler gitmiş olsanız dahi ilk gidiyormuşçasına duygularınız taze ve canlı tutunuz. Gereksiz iş, manasız konuşmalarla vaktinizi hebâ etmeyiniz. Birbirinizi hayra, ilme ve irfana teşvik ediniz, bilgi alış-verişi yapınız.
- Hac ve Umre sırasında kadınlar tarafından alımlı ve göze batıcı kıyafetlerin giyildiğine şahid oluyoruz. Bunun farklı bir hata olduğunu, bu beldelerde daha fazla dikkat çekici hale geldiğini unutmayınız.
- Hacı ve umrecilerin, Mukaddes Diyar'da ellerinde sigara ve laubâlî tavırlarla dolaşmasının hiç de hoş olmadığını biliyorsunuz. Bu hac ve umrenizi kötü alışkanlıklar ve tavırlardan kurtulma vesilesi edinilmesinin bu hatalara devamdan çok daha hayırlı olduğunu unutmayınız.
- Sevap, başkasına zulmederek, acı ve sıkıntı verilerek elde edilmez. Hacerü'l-Esved'i mutlaka öpmek hırsıyla haram veya mekruh işlemeyiniz.
- Şirket harici yapacağınız gezi ve ziyaretleri şirket görevlilerine haber veriniz, tavsiyelerini alınız.

- Şikâyetleriniz varsa arkadan söylenmeyiniz, iyi bir üslupla görevlilere haber veriniz, çözüm için yardımlaşınız. Sorun olmayınız, yardımlaşan ve yardım eden olunuz, dost ve ecir kazanınız.
- Bulunduğunuz yer Mukaddes Diyar Mekke'dir. Beytullah'ın yanıdır. Dünyada başka bir Kâbe yoktur. Bunun farkında olarak zamanınızı değerlendiriniz.
- Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere'de uygun bir çerçevede ömrünüzün geçen günlerini, içinde bulunduğunuz anları, Asr-ı Saadet'te yaşananları, Hak Dâvâ'nın bizlerden istediklerini, bizim nelerle nasıl zaman geçirdiğimizi düşününüz.
- Mevlâ'nın bize lütfettiği ömrün şu ana kadar nasıl bir çizgide aktığını, insanlığı, insanlığın gittiği istikameti, İslâm âleminin durumunu, İslâmın nasıl bir ümmet istediğini ve bizim istenenin neresinde olduğumuzu, şer güçlerin İblis uğruna gayretlerini, bizleri ve diğer insanları nereye doğru sürüklemek istediklerini, insanlığa ne gibi bir yarın hazırlamaya çalıştıklarını, onların karşısında bizim durumumuzu tefekkür ediniz.
- Şuur derecenizi ölçünüz, bu haccınızın veya umrenizin size neler kazandırdığını düşünce süzgecinizden geçiriniz.
- Bu güne kadar öğrendiklerinizi, biriken bilgilerinizi, mutlaka öğrenmeniz gerekenleri, İslâm'ın istediği bilgi, olgunluk, edep ve terbiyenizi taşıyıp taşımadığınızı iyi muhasebe edin. Bu alanda neler yapmanız gerektiğine, diğer mü'min kardeşlerinize, yakın akrabalarınıza

ve âilenizle nasıl ve ne şekilde bağ kurmanız ve bağlarnızı korumanız gerektiğine karar veriniz.

- Gelecek günlerinizin hayırlı günler olması, Allah yolunun gerçek erlerinden sayılmanız için neler yapmanız gerektiğini düşününüz. Bütününü kendinizi bir muhasebeden geçirdikten sonra hayatınıza yeniden yön veriniz.
- Unutmayınız ki, geride bıraktığınız hiç bir saniye bir daha geri gelmeyecektir. Kalbinizin her vuruşu mazîde kalan bir vuruştur. Onun için her zaman dilimini, katettiğiniz her mesafeyi sonradan pişman olmayacak şekilde geride bırakın. Hayat adımlarınızı iyi atın, ayak bastığınız yerleri iyi hesap edin. Yarın kimlerle haşredilmek istiyorsanız onların safında olun. Nasıl haşredilmek istiyorsanız öyle yaşayın. Kısaca ne biçmek istiyorsanız onu ekiniz.
- Zaman zaman gönül limanına sığınmayı, tefekkür derinliklerine dalmayı, manevî güzelliklerden haz almayı, bize sayısız nimet bahşeden Mevlâ'ya hakkıyla şükretmeyi unutmayınız.

Medine'den ayrılırken:

“Allah'ım! Bu ziyâretimizi, Mescid-i Nebî'yi, Rasûlullah'ı son ziyâret eyleme. Nice kereler daha ziyâret nasib eyle.

Bizleri ve İslâm alemi güzel günlere eriştir. Hak davayı muzaffer, bizleri hizmetkârı eyle...”

*Rabbimizden,
Umrenizi mebrûr,
amellerinizi makbûl,
cehd ve gayretlerinizi meşkûr,
ziyâretlerinizi feyz ve bereketli
kılmasını,
iki cihan saadetine nâiliyete
vesîle kılmasını;
hepimize ilim, irfan, tefekkür
aşkı ve zevki,
hak yolda azm, dirâyet ve gayret,
çalışmalarımızda muvaffakiyet
nasip etmesini
niyâz ediyoruz...*

İÇİNDEKİLER

Mukaddime	5
-----------------	---

Birinci Bölüm

Ön Bilgiler / 9

Kısa Ön Bilgiler	14
Mikat Yerleri	19

İkinci Bölüm

Umre ve Edâ Edilişi / 21

Umre ve Edâsı	23
---------------------	----

Üçüncü Bölüm

Duâlar / 23

Evden Ayrılıp Mekke'ye Ulaşınca Kadar.....	34
Tavaf Duâları	43
Sa'y Duâları	65

Dördüncü Bölüm

Mekke'i Mükerrerme'deki Ziyaret Yerleri / 95

Cebel-i Nur	96
Cebel-i Sevr.....	100
Arafat	102
Müzdelifa	103

Mina	105
Rasulullah'ın ^(sav) Doğduğu Ev.....	105
Cennetü'l-Muallâ - Mescid-i Cîn	106
Hudeybiye	107
Mekke'den Ayrılırken	111

Beşinci Bölüm

Mescid-i Nebî'yi ve Rasûlullah'ı^(sav) Ziyaret / 113

Medine Yollarında	117
Mescid-i Nebî'de - Selâmlamalar.....	120

Altıncı Bölüm

Medîne-i Münevvere'deki Ziyaret Yerleri / 128

Mescid-i Nebî - İnşası ve Genişletmeler.....	131
Uhud ve Uhud Şehidliği	138
Kibleteyn Mescidi	140
Fetih Mescidleri (Hendek Gazvesi)	142
Kuba Mescidi	145
Cuma Mescidi.....	146
Cennetü'l-Bakî'	146

Yedinci Bölüm

Yolculuk Hakkında Tavsiyeler / 151

Duâ ve Vedâ	157
-------------------	-----

Notlar:

This image shows a full page of primary-ruled notebook paper. It features horizontal dashed lines for writing and two vertical solid lines on each side to create margins. The paper is white and contains no text or other markings.